EMRAH SERBES

hikâyem paramparça

iletişim

EMRAH SERBES hikâyem paramparça

EMRAH SERBES • **Hikâyem Paramparça**

EMRAH SERBES 1981 Yalova doğumlu. Uzun sürmüş bir öğrencilik hayatından sonra Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü'nü bitirdi. İletişim Yayınları tarafından basılmış iki *Behzat Ç.* romanı: *Her Temas İz Bırakır* (2006), *Son Hafriyat* (2008) ve bir hikâye kitabı bulunmaktadır: *Erken Kaybedenler* (2009).

İletişim Yayınları 1817 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 255
ISBN-13: 978-975-05-1118-9
© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1-3. BASKI 2012, İstanbul
4. BASKI 2013, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Ümit Bektaş
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Yağmur Kaymaz
BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

EMRAH SERBES

Hikâyem Paramparça

FOTOĞRAFLAR *Ümit Bektaş*

iletişim

Bu kitaptaki metinlerin çoğu Afili Filintalar blogunda "afili parçalar" adı altında yazdıklarımdan bir seçkidir. Bu kitap için gözden geçirilmiş ve yeniden düzenlenmişlerdir. 53-54-55-56-57 ve 58. maddeler *Birikim* dergisinin Haziran 2009 sayısından alınmadır. Sondaki "Galip İşhanı" hikâyesi ilk defa bu kitapta yayımlanmaktadır.

İçindekiler

9
Afili Parçalar

149
Galip İşhanı

Afili Parçalar

PIZIR
KIRYA

1. karanlıkta nüfus sayımı

Babamın öldüğü gün birine âşık olmuştum. Bazen böyle olur, her şey üst üste gelir. Metrodaydım; boş yerler vardı; ama en köşede ayakta duruyordum. Onu düşünüyordum, romantik şeyler değil, bir buluşma ayarlayabilmek gibi pratik şeyler. Kaç istasyon sonra inmem gerektiğini de düşünüyordum diğer yandan. Yirmi bir yaşındaydım o zaman; çarklar hep döner, her yaşta döner. Büyük bir kentteysen bir sürü gereksiz şey bilmen lazım yoksa kendini salak gibi hissedersin. Sonuçta inmem gereken istasyonda indim. Eve gittim. Herkesin yüzünde aynı ifade. Ölüm haberi vermek zorunda kalanların yaşamaktan duydukları tatlı utanç. Bunlar çehrelere asılı açık kanıtlardır. İlk insanlardan bu yana incele incele bu hale gelmişlerdir. Bir gün öyle bir dil gelişecek ki tek laf etmeye gerek kalmayacak. Herkesin yüzünden anlaşılacak ne demek istediği. "Neden?" diye sordum, ölüm sebebini yani. Söylediler. Gerçek yaşama sevincini görmek istiyorsanız mezarlıklara gidin, orada gezinen, ziyarete gelmiş insanların yüzlerine bakın.

İhtiyar gassalı hatırlıyorum babamı yıkadığı mermerin önünde. Beyaz sakallıydı. Rüyalara giren aksakallı dedeler

gibi değil ama, Hemingway gibi. İşini seviyordu ve çok konuşuyordu. Bu tarz işleri yapan adamların fazla konuşmaması gerekir. Ama o bunu takmıyordu. Bir sürü şey sordu. Cevap vermedim. Cevap alamadığı her sorudan sonra ayrı ayrı şaşırıyordu. Büyük bir samimiyetle şaşırıyordu. Konuşulmaması gereken yerler vardır. Çocuklara ve ihtiyarlara anlatamazsın bunu. Hepsi doğal anarşist.

Cenaze günü çok soğuktu. Sonra hep uyumak istedim. Doğal sakinleştirici... Sevdiğiniz biri öldükten sonra yaşama tekrar devam etmek bisiklet kullanmayı öğrenmeye benziyor. Ama yokuş aşağı giden bir bisiklet oluyor bu. Dengeyi sağlamanın tuhaf coşkusunu kastetmiyorum burada ya da sadece bundan bahsetmiyorum. Kafayı gözü yarmak üzere olmanın korkusundan da bahsediyorum. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?

Sonra zaman geçti. Zaman hiçbir şeyi düzeltmez. Daha beter de etmez. Zamandan bağımsız şeyler bunlar. Tenhada, uzakta, karanlıkta oturup bir sigara daha yakmaktan başka bir şey gelmiyordu elimden. Babam öldüğü için değil. Âşık olduğum için değil. Yirmi bir yaşında olduğum için değil. Öyle olması gerektiği için.

Sonra biraz içtim ve telefona sarıldım. Bu adil değil. İki taraf için de... İnsanlar sizin alkollü olduğunuzu anlar ama bellekleri bunu böyle kaydetmez. Çünkü gelen sadece sestir. O sesin üstüne en ayık halinizi yerleştirir bellek. Bellek böyle namussuz bir orospu çocuğudur işte. Sizi üçkâğıda getirmek için elinden gelen her şeyi yapar. Hepimiz yanlış hatıralara sahibiz. Öyle yaşanmadı ki onlar. Hatıralarını yazan ihtiyarları düşünün, kitabı bitirdikleri zaman öleceklerini bilirler, o yüzden bitiremezler bir türlü, yaşamak için sallamayı sürdürmeleri gerekir.

Onu aradım ve "Seni seviyorum," dedim. "Çarklar dur-

du, yargılama bitti. Hayatımda ilk kez çekip gitmek istemiyorum." Şimdi bile utanıyorum söylediklerimden. Herkesin kalbinin çizildiği bir yer var. Orada görünmez bir duvara çarpıyorsun. Daha öteye gidemiyorsun. Bütün dünyan o çakıldığın yerden uzanabildiğin yere kadar oluyor artık. Ben de o günlerde bir yerde çakıldım işte. Ama tam nerede bilemiyorum. Hiçbir zaman da bilemeyeceğim bunu.

"Sonra konuşalım," dedi. Sonra konuştuk. Hastanenin karşısındaki otoparkta... Otoparkın bir köşesini oto yıkamacıya çevirmişlerdi, diğer köşesini çay bahçesine. Çok amaçlı dandik bir yer... Ne konuştuğumuzu yazmayacağım. O kadar da değil. Çünkü bunlar mahrem şeyler. Zaten ben hayatımı anlatmak istemiyorum ki. Yaşadıklarımı düşünerek oradan bir sonuca varmak istiyorum sadece. Sanırım demode bir yazarım. Genellemeleri seviyorum ve noktayı koyduktan sonra ardımda iyi kötü bir anlam bırakmak istiyorum. Artık bunun bir anlamı kalmadığını düşünsem bile böyle yapıyorum. Lanet olsun, öyle alıştım çünkü, nasıl başlarsan öyle gider.

Sonra yine zaman geçti. Zaman geçmesi önemli değildir. Bundan bahsetmiştik. "O zaman bir şeyleri reddetmeye ihtiyacım vardı ve sen tam bunun üstüne gelmiştin," dedi. "O kadar iyiydin ki o zaman. Annem sanki bu yüzden yedi ay daha yaşadı. Ne demek istediğimi anlıyor musun?" Anlıyordum. İki karışlık mesafede, birbirimizi göremeden uzanmıştık. Kaç kişi olduğumuzu bilemeden uzanmıştık o karanlıkta, yanımızdaki ölülerle beraber uzanmıştık. Karanlıkta nüfus sayımı şöyle yapılır: Yaşayanlar bir sigara yakar.

2. deliliğe giriş

Düşleri gerçek sanmaya başlarsan onlarda kusur da bulmaya başlarsın.

3. çok güzelsin ama bana ne faydan var

Haberler doğru olsaydı onları güzel kadınlara sundurmak zorunda kalmazlardı. Televizyon yalanın kalesidir. O yüzden devlet tekelindeydi zaten. İlk özel televizyonun Özallarla Cem Uzan tarafından açılmış olması da garip değil.

4. madame bovary sensin

İffetimizi tesadüfen koruyor olmamız iffetli olduğumuz anlamına gelmez. Flaubert, *Madame Bovary*'i bu yüzden yazdı. Emma kocasından sıkıldı diye hemen bir çapkının kollarına atmadı onu. Yonwille'de noter katibi Leon'la tanıştırdı, aralarında platonik bir hadise cereyan etti. Leon kasabadan ayrılmak mecburiyetini hissedene kadar da böyle sürdü bu. Ancak ondan sonra Rodolphe çapkını çıktı sahneye. Bu hikâyede Leon'un işlevi ne? Okura, Emma'yı yargılamadan önce kendi iffetinin de pamuk ipliğine bağlı olduğunu hatırlatmak. Flaubert'in, "Madame Bovary benim," demesi bundan. Biraz da Madame Bovary sizsiniz demek istemesinden. İffetine mikroskopla bakan, orada baştan çıkmaya hazır birini görür.

5. sen gittin ve herkes ölmeye başladı

önce saniye teyze öldü; sonra dedem, sonra babaannem, sonra yengem, sonra eniştėm. sonra eniştėmin ölüm haberini bana veren bakkalı bıçakladılar, tam eniştėmin yedisinin okunduğu akşam. sonra sedat amca öldü; sonra babam, sonra öbür dedem, bir de büyük deprem. otuzuma basmadan otuz tabut kaldırdım musalladan. babamdan öncekileri babamla beraber kaldırdık. ama ilk ölen hep babammış gibi geldi bana yıllarca. sanki oydu bu ahret furyasını başlatan. öyle değilmiş yeni anladım.

sen gittin ve herkes ölmeye başladı.

zaten kim tam anlamıyla sağ kaldığını iddia edebilir ki bu kadar mevtanın ardından? kim biraz zombileşmek istemez? daha kırılgan daha dikenli ve daha fukuyamacı olmaz. dedem ziraat mühendisiydi ama pek çok doktordan daha ilginç tıbbi hatıraları oldu.

sen gittin ve herkes ölmeye başladı.

yalnızlıktan kudurmuş bir çocuğun arabaların kaportasını anahtarla çizişi gibi ruhumun kemirilişi de hep sinsiceydi. buna rağmen ansızın berraklaştığı oluyor bulanık günlerin: hâlâ soğuk biralar oluyor ve bazen güzel kızlar. yağmurdan sonra saçlarını havluyla kurulaman gibi olmuyor, o kalibrede sevda görmedim. öptüm ama içime çekmedim.

sen gittin ve herkes ölmeye başladı.

şimdi dilediğim sayfadan başlayabileceğim bir kitap öner bana. başsız sonsuz ve ortasız bir hikâye öner. bir üstat öner bana, dergi kurmuş olmasın. ne çok utandık mazideki yaralardan ve her adımda ele geçirilme korkusundan. ismet özel mi, metin altıok mu, yoksa hiç mi ortak arkadaşımız kalmadı?

sen gittin ve herkes ölmeye başladı.

elinden bir şey gelmemenin acısını iniş takımları olmayan melekler bilir. bir arabanın farlarına kilitlenip kalmış sincaplar bilir. suyun dibine ağır ağır çöken taşlar bilir. matkapla göğsünün ortasına açılmış bir pencere düşün. perdeyi aralayıp kendi yarandan bakıyorsun dünyaya. eskisi gibi acımıyor ve de asıl bu acıtıyor.

sen gittin ve herkes ölmeye başladı.

love story tadında başlayan bir filmi potemkin zırhlısına çevirmeye ne hakkın var. çok şükür yaşıyoruz, çok şükür yazıyoruz diyorum; ama niye anlatıyorum bunları? belleğin unutuşa karşı mücadelesi mi sadece. ne münasebet, bu benim senkronize yalnızlığım.

sen gittin ve herkes ölmeye başladı.

birleşince kısa devre yapan parmak uçlarımız öldü önce. sonra yeşil öldü benim için, sonra kahverengi. sonra ilk öpüştüğümüz yeri kalbinden bıçakladılar. on iki yıl geçti, susmak ne kısaymış. sen, "böyle ne güzel sonsuza kadar susalım," diyorsun. sonsuzluk bir gün herkesle konuşur sevgilim, bunu da biliyorsun.

sen gittin ve herkes ölmeye başladı.

6. tutarlı şahsiyetsiz

Tutarlılığı, şahsiyetsizliğin kamufle aracı haline getirmemek lazım.

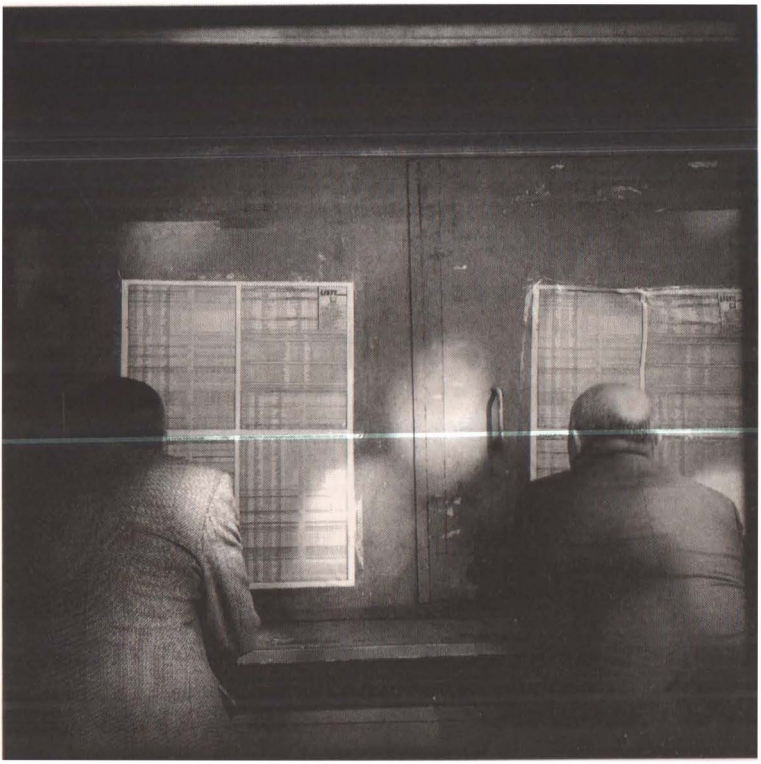

7. manevi yükseliş

Maddi bir kayıp olmadan manevi bir yükselişin imkânı yok. Yoga kurslarının aylık ücretlerine bakın en basitinden.

8. iyi yazar veli yarısıdır

Bir öğretmen arkadaşım var, okullarını depreme dayanıklı hale getirmek için yıkıp yeniden yapacaklarmış. Öğrenciler müdürün kapısına dayanmış, "Biz yıkalım hocam!" diye. İşte okul sevgisi... Okul böyle bir yer, orada öğrenilen her şeyi nefret ederek öğrendik. Milli eğitim bakanı olsam, bütün iyi yazarları müfredattan çıkarırdım. Edebiyat hocası kazma olduktan sonra ders kitabına Sait Faik koymanın anlamı yok. İyi yazar veli yarısıdır zaten. Bir hadise olmadıktan sonra okula gelmesine gerek yoktur.

DOSTOYEVSKİ
SUÇ VE CEZA
ROMAN
I. CİLT

9. kıpırdama yazıyorum

bir piyanonun önündesin, o piyanodan daha güzelsin. sonra zorla götürmüşlerdi, fidan dikiyoruz, okul aile birliği hatıra ormanı. tek ağaç boy vermedi orada. zıvanadan çıkmış bu iki kurumun birlikteliğine de ancak böyle bir hatıra yakışırdı. sonra veda balosunda çenemi omzuna yaslamışım. bu veda balolarında tuhaf şeyler oluyor. herkesi birbirine bağlayıp her şeyi kördüğüm etmek isteyen doğaüstü güçlere geliyor sanki sahne sırası. sonra güneş vuran balkonda kahvaltı sofrası. bir elinde kızarmış ekmek diğerinde küçük çaya yirmi şeker atma arzusu. sonra aynı arzuyla iskelenin ucunda kollarını iki yana açmışsın. sütliman denizde tsunamiye hazırsın. sonra yeni yıla girerken yanaklarımızı birbirine yaslamışız. lunaparkta annesini kaybetmiş siyam ikizleri gibi. bir kahkahaya yapışmış iki deli. gözler bile kırmızı çıkmış. sonra ortak bir arkadaşın düğününde orkestranın tam önünde dans ederken sarılmışız. arka planda sıkıntıdan koşan bir çocuk var. işte o çocuk birazdan gelip bize çarpacak. sonra dostlarla bir masada herkes kadeh kaldırmış, biz öyle bakışıyoruz. herhalde bu pozu da sonradan bakıp içeriz di-

ye verdik. sonra yoldan geçen mısırcıya rica etmiştik, o çekmişti. gün batıyordu, neden diye sormuştun. ellerini tuttuysam uçuruma düşmemek içindi. güneşte ıslık çalan çocuklar içindi. aslında tek kişi sayılmaz mı karanlıkta iki kişi. kaybolan olursa elma diye bağırsın. ne çok şey konuşmuştuk orada ama yine sessiz çıkmışız. sonra albümü kapatıyorum, zihnimde bambaşka bir fotoğraf... sanki hepsinin karıştığı bir an. onu da yazabilirdim, ah böyle kıpırdayıp durmasan.

10. üç çocuklu anne

Üç çocuklu bir anneyle bir sıkıyönetim komutanı arasında ne fark var?

11. yazarları ciddiye almayın

Şunu çok sık duydum. "Falanca yazarı çok seviyordum, ama son yaptıklarından sonra onu bir daha okumayı düşünmüyorum." Demek ki Dostoyevski'nin zamanında yaşasaydın, kumarbaz diye onu da okumayacaktın. Yazarların özel hayatını unutmak lazım. Yazarların söylediklerini fazla ciddiye almamak lazım. Edebiyat tarihi şahane şeyler yazmış berbat adamlarla dolu.

12. kâbus

Herkes kendi kâbusunu görür. Bir kâbusu kâbus yapan şey ondaki aktarılamayan noktalardır. Başkasına anlattığın şey kâbus değildir artık.

13. toza dumana

Toza dumana gidelim yine, şenliğin kalbine. Çünkü ölüm döşeğinde bir ihtiyar tanımıştım. "İnsanlara gerçekten bakmak istiyorsan oğlum, onların sana bakamayacağı bir yere git," demişti. "Kıyametin ortasına git." O kadar yaşlıydı ki, öldükten bir hafta sonra sanki on sene önce ölmüş gibi düşünmeye başlamıştı herkes. Ölenlerin ölü taklidi yaptığını düşünüyordum ben o zaman. Yaşayanların yaşıyor taklidi yaptığını hissediyorum şimdi. Toplum değil, toplu mezar. On bir yıldır sabah yatıp öğlen kalkıyorum. Hava kararana kadar geçmiyor dalgınlığım. Belki de uykuda kaybettiğim bir şeyleri arıyorum. Kimi görsem rüyalardan bahsediyorum. Oysaki hatıralardan konuşmak lazım. Rüyalardan daha karanlık hatıralar var. Daha çok fikir verir biri hakkında. Şekeri bitmiş sakızı, toz şekere batırıp çiğnemeye devam etmen gibi senin. Ben de tüpte satılan çokokremi diş macunu tüpüyle değiştirmiştim bir sabah. Gülmüşlerdi sadece. Oysa bir çocuk numara çekiyorsa gerçekten yemek lazım, yemiş gibi yapmak değil. Yirmi sene sonra Beşiktaş'ta bıraktığımız o ev... Bırakabildiğimiz tek ev... Beş kat, seksen

iki basamak... Balkon demirlerinden uzak duruyorduk geceleri. Hep daha yukarı bakmak zorunda olan iki vertigozede. Kar taneleri birbirine benzemez. Sözcükler de benzemez. Ama bir cümle başka bir cümleyi hatırlatır her zaman. Koşan atlar, düşen atları hatırlatır. Yağmur yağar, durur, tekrar başlar. Yanlış yolda yürümek doğru yolda beklemekten iyidir oğlum. Spermden mezara kadar... Karanlıkta herkesle çarpışabilir insan. Yalan mı söylüyorum yine, olsun. Sen biliyorsun nasılsa. Bir sürü doğru söyledik ama hiç burnumuz kısalmadı.

14. yüksekte zaman

Bir gökdelenin tepesinde yüz yıl durursan, saatin gökdelenin en alt katındaki birinin saatine oranla saniyenin elli milyonda biri kadar ileride oluyormuş. Yerçekimi azaldığı için yüksekte zaman daha hızlı geçiyor çünkü. Bu teknikten yararlanıp zaman makinesi yapmaya çalışanlar var.

15. haysiyet sınavı

"Hocam sınav nereden nereye kadar?"
"1915'ten Hrant'ın vurulduğu yere kadar."

16. zamanın memleketi

İnsan bir yerde doğdu mu oralı olmuyor, o zamanlı oluyor daha çok. Memleketi o zaman oluyor. Doğduğumuz büyüdüğümüz şehirdeki bütün değişimleri hüzünle kaydetmemizin nedeni bu. Hüzünlenmek için illa somut bir yıkıma da gerek yok. "Eskiden bu okulun kapısı paslıydı ne güzel," diye üzüldüğüm de oldu. Konu, doğduğumuz yerin mazisi olunca asla vazgeçemeyeceğimiz takıntılar var çünkü. Renkler var, sesler var, kokular var, binlerce ıvır zıvır var. Sonsuza kadar yitirilmiş anlar var. İnsan zamanını durdurmak istediği yere aittir.

17. o gece

Kurtuluş Parkı'nda yaprak dökümü... Hava açık... Yıldızlar yere yakın... Taş atsak bir ikisini düşürebiliriz. "Neden olmaz," diye soruyorum. "Mutsuz oluruz," diyorsun. "Herkes mutlu olacak diye bir kural yok, biz de mutsuz olalım."

Birbirimizin yüzüne bakıyoruz. Sanki az önce, orada bir yerde, kaybettiği anahtarlığı arar gibi.

Dolmabahçe Sarayı'nın önünden geçiyoruz. Bu saray kapıları niye bu kadar ihtişamlı? Çünkü içeri girmek yasak. Kapıya bakıp bir sonuca varmak lazım.

Birbirimize ihtiyacımız olduğunu biliyoruz. Zalimliğin başladığı yer burası, hoşgörünün başladığı yer de. Ama bunu sözcüklerle anlatmanın imkânı yok. Bir saat kadar Noir-désir dinlemek lazım.

Ölümle hep başkasının başına gelen bir şey olarak karşılaşıyoruz. Bir ara bölge olsa, buna uygun bir yaşam formu, dünyayı daha iyi anlayacağız.

"Seni başka türlü ummuştum," diyorsun. "Nasıl?" Belki de ben hariç herhangi biri gibi... Bu da benim hatam. İnsan içine hiç çıkmayacaktım.

Sözcüklerle uğraşan biri evliya olamaz.

Arada birbirimizi kaybettiğimiz iyi oldu. Bir şeyin kıymetini bilmenin en klasik yolu onu kaybetmektir.

Barış Bıçakçı'nın en iyi kitabı, *Aramızdaki En Kısa Mesafe*. Ama o bunun farkında değil. Olabilir, herkes yanılabilir.

Sonrası biraz bulanık... Başka bir şeyi ararken bulunan bir şey gibi... Yarım kalmaya mecbur bir sevinç. Elimizde bir bilet var, ama ne tam ne öğrenciyiz. Tanrım bu kare bulmacayı sen hazırlamışsındır umarım. Çünkü çözemedikçe beni sinir eden şey, onu en az benim kadar günahkâr birinin hazırladığını düşünmek.

Bir sıkıntıyı anlatmak istedim. Ama bir şeyi başka bir şeye benzetmekten başka bir şey gelmedi elimden. Kaybettiği savaştan sonra yakıp yıkarak geri çekilen ordular gibi. Mağlup olduğu nispette zalim... Trajik hatamız: Kendimizle ilgilenmeye alıştık, başka bir şeyle ilgilenemiyoruz artık. Sen çocuk yap, kurtul istersen bu dertten; bana da bir bira söyle giderken.

18. sen kendine ne yaptın böyle

Raskolnikov kendine fısıldıyor, "Tanrı yoksa her şey mubahtır. Hiçbir şeyden sorumlu değilim. Ama her şeyden sorumluyum da bu durumda. Şu tefeci koca karıyı ortadan kaldırsam, paraları cebe atsam. Tanrı yoksa kim ne diyebilir? Kendi dünyamı kurmak zorundayım." Balta iniyor. Tefeci kadınla özdeşim kurduğumuz tek satır yok. Bir de arada gümbürtüye giden masum Lizaveta var. Hadi tefeci kadını kötü kalpli diye unuttuk. En ücra karakterlerine bile ruhsal derinlik katan Dostoyevski, Lizaveta'yı niye derinleştirmiyor? Bu iyi kalpli kıza niye replikli figüran gibi davranıyor? Raskolnikov, Sonya'ya suçunu itiraf ettiğinde anlıyoruz niye öyle yaptığını. Çünkü Sonya cinayet itirafını duyunca, "Sen o insanlara ne yaptın böyle?" demiyor. "Sen kendine ne yaptın böyle?" diyor. Raskolnikov ne yaptıysa kendine yapmıştır. Kurduğu dünyanın azabını çekmektedir. Bu vurguyu arttırmak için Lizaveta'nın acısı görünmez romanda. Lizaveta'nın ölümü hukukun konusudur, Dostoyevski ise bize daha yüksek bir hukuktan bahseder. Suçun cezasından kaçabilirsin, ama vicdanın azabından kaçamazsın diyen bir hukuktan.

19. ne freud ne lacan

Hayatımızın ilk yıllarını unutmamızın asıl nedeni, o yılların utanç verici olmasından.

20. sherwood'dan dönen şuursuz

Şuursuzu Sherwood Ormanı'na göndermişler, Robin Hood'un elini kesmiş gelmiş.

21. ateşe benzemek için

Altı yaşında bir yaprağa dokundum ve dedim ki, "Sevgili yaprak, seni hiç unutmayacağım." Yedi yaşında gofret çaldım köşedeki bakkaldan ve siyah beyaz televizyonda seyrettim ilk Pembe Panter'i. İkinci çinkoda kaldım 1989 yılbaşında. Malmö maçından sonra oturup ağladım. Körfez Savaşı'nda Amerika'yı tuttum. Petrole bulanmış o hüzünlü karabatak kuşu yüzünden. Çok sonra öğrendim Alaska'daki bir tanker kazasında kirlenen kuşların görüntüsünü kullandıklarını. Arapçayı gofret ambalajlarından sökmeye çalıştım ertesi yaz. Gonga vurdum ses çıkmadı o kış, bir rüyada. Kulağıma sinek kaçmasından ve bu sebeple delirmekten korktum birkaç yıl. On altı yaşında, tam söze girecekken tentenin üstünde gezinen kedi bütün çay bahçesini tedirgin etti. Okuldan kaçıp 1 Mayıs'a gittim on yedi yaşında. Ertesi yıl her taraf yıkıldı bir yaz gecesi. Evrenin temel yasası: Bağlı olan her şey bir gün çözülür, atom altı parçacıklar bile. On dokuz yaşında gündüzleri uçarıydım, geceleri Stoacı. Bulduğum yerde yitirdiğim bir şey vardı o sonbahar, Ankara'ya ilk gelişim. Ama neydi, kim bilir. Çekilen acıların beş saniye

içinde kendi kendilerini imha etmelerini bekliyordum belki de. Bin kez dinledim şu hüzünlü anonsu: Son istasyon Batıkent. Metronun girişinde yatmıştım bir gece. Altüst, sarhoş, yalınayak. Onca yıl sonra başladığım yerdeydim. Yemiştim Pembe Panter'den beşpençeyi, etkisiz hale getirilmiştim. Orada öyle iki seksen uzanmış, hiç verilmemiş bir sözün gerçekleşmesini beklemiştim. Şimdi ateşe bakıyorum ateşe benzemek için.

22. bir körü yumruklamak

Gören bir adamı herkes yumruklayabilir. Esas cesaret bir körü yumruklayabilmekte. Bir kör yumruk yediğinde bunu karanlığın içinden gelen bir mesaj olarak algılar çünkü, kader gibi, gerçek hayatın gerçek sillesi gibi. Niçin yazıyorum? Şuurumdaki kör bölgeler için...

23. jargonmonoksit

Bazen kiminle konuşsam bilmediğim bir konunun uzmanıyla konuşuyormuşum gibi bir hisse kapılıyorum. Fıkrayı anlamadığı halde gülmeye çalışan biri gibi, otuz yıldır yaşadığı dünyaya sanki dün gelmiş gibi. Böyle anlarda nefes almakta güçlük çekiyorum.

24. spartakist yaklaşım

BBC belgeselinde seyretmiştim. Spartakūs son savaştan ōnce ordusunu topluyor, "Bugūne kadar sahiplerimiz için yaşadık, yarın kendimiz için ōleceğiz," diyor. Bugūn yaşasaydı şōyle derdi sanırım, "Bugūne kadar hep başkalarının yaptığı yanlışları yaptık, şimdi biraz da başkalarının yaptığı doğruları yapalım."

25. yaşadıklarımdan öğrendiğim hiçbir şey yok

romanlarda anlattılar, filmlerde öpüştüler. anneannemin fısıldadığı öyküler var, bir de durağına hiç uğramamış otobüsler. başkaları sevişirken gıcırdayan yatak yaylarına kulak kabarttın mı hiç? apartman önlerinde çekirdek çitleyen çocuklara dikkat ettin mi? yüksek sesle konuşan alçakları dinledin mi yeterince? o zaman çoraplarını çıkar, çünkü aynı saftayız.

anlatıla anlatıla yalama olmuş hatıralar var çok şükür. başka hatıraların arasına karışıp bambaşka hatıralara dönüşmüş hatıralar... ve hiç yaşanmamış hatıralar var, bence en güzelleri. o zaman ellerini ceplerinden çıkar, çünkü kahve söyledik.

gitmek istemediğin şehirlerden geliyorum geceleri. rüyalarında kuruyan nehirlerden geliyorum. bir kaplumbağanın kalbiyle geliyorum. bir kaplumbağanın kalbini sökersen o kalp bir saat daha atar. bir dere elli sene sonra taşar, bir telefon yüz yıl çalar. ne öğrendik bu aşktan: insan bir gün herkesi unutabilir. o zaman hayaletlere inan, çünkü onlar hep dokunabilir.

26. kundakladığınız yerlere dikkat edin

İskenderiye Kütüphanesi yakılmasaydı bugün üniversite eğitimi on yıl olurdu.

27. okulunu bitir askere git işe gir evlen çocuk yap

Bir arkadaşım var, evlendikten sonra işe girdi, askerden döndükten sonra da okulunu bitirdi. Geçen akşam görüştük, baba olmak istiyordu; ama bunun için doğru zaman olup olmadığından emin değildi. "Dostum," dedim. "Senin işleyişle alakalı bir sorunun yok galiba, senin sorunun sıralamayla. Kafana takılan sorunları kronolojiyi bozarak çözmeye çalıştın bugüne kadar, ama bir yerde yanlış yaptın. Çocuğu en başta yapmalıydın. Çünkü senin programında da esas programda da çocuk son nokta." "Haklısın galiba," dedi. Bir bira daha söyledik, üçüncü biradan sonra beşinciyi değil de dördüncüyü içecek olmanın verdiği o garip hüzünle.

28. acele tepki servisi

Sen gülünce ben de hemen gülüyorum. Sen ağlayınca ben de hemen bir sigara yakıyorum. Sen pazara çıkınca ben de en azından balkona çıkıyorum. Sen bir şey sorunca biraz düşünüp cevap veriyorum; ama çoğu zaman yine yanlış oluyor, kimi zamansa susarak boş bırakıyorum o soruyu. Sen tartışmak isteyince bildiğim her şeyi unutuyorum. Sen, unuttun mu deyince zaten bildiğim bir şeyi tekrar hatırlıyorum. Senin varlığın bana yapılmış enteresan bir şaka sanki. Aslında ben hâlâ bu şakaya nasıl karşılık vermem gerektiğini arıyorum.

29. evlilik teklif ederken dikkat edilmesi gereken hususlar

Ortaokulda bir sınıf başkanımız vardı, sadece ön dişlerini fırçalardı. Arka taraftaki dişler nasılsa fazla gözükmüyor diye. O zamanlar garip geliyordu bu davranışı, ama neden öyle yaptığını şimdi anlıyorum. Çürümeyi kimsenin taktığı yok aslında, çürümekten zevk alıyoruz. Yeter ki o çürükler görünür bir yerde olmasın. Bize bir şey öğretebilecek tek hoca var, utanç. Yirmi küsur yıl okuduk, yüzlerce hoca gördük. Hangileri aklımızda kaldı? Bizi en çok utandıranlar... Bütün sınıfın önünde yüzün kızardığında aldığın dersi en süper okulları bitirdiğinde alamazsın. Sınıfın en tembeli bile olsan orada idrak edilmesi güç bir sırra vakıf oluyorsun çünkü. Esaslı bir bok yediğinde, çürükler ortaya çıktığında yani, bütün toplumun sana karşı nasıl tek yumruk olduğunu orada öğreniyorsun. Toplum derken anne baba da dâhil buna. En sevilen haber ne, çocuğunu kolundan tutup polise teslim eden baba. Yahut çocuğunu polisin elinden alıp dövmeye devam eden anne. Gazetecilerin kafası genelde az çalışır. Çok fazla bilgi akışı var çünkü; motor hararet yapıyor, sentez yeteneklerini kaybediyorlar. Bu mesleki deformasyonla-

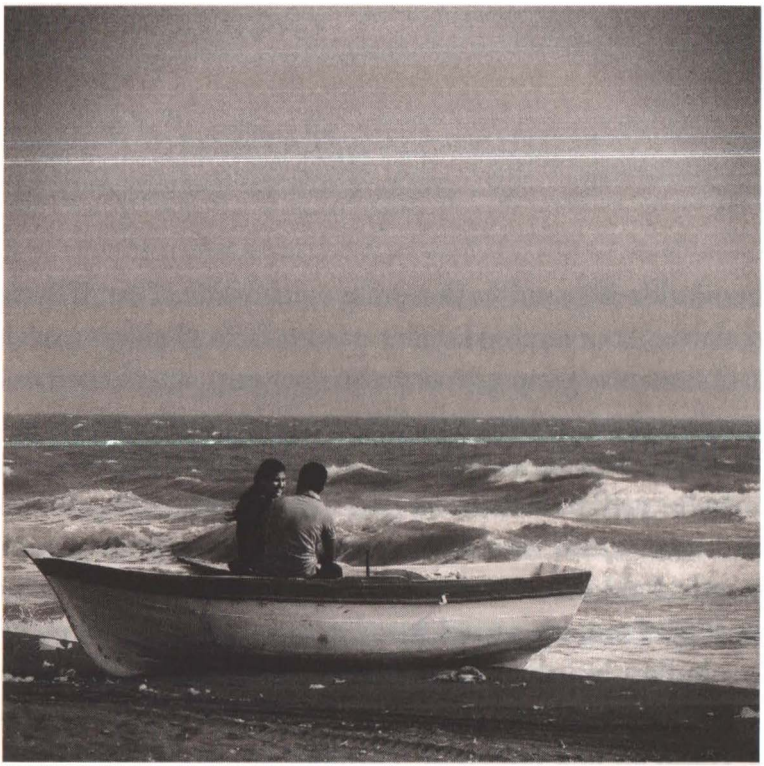

rına rağmen bütün basın mensuplarının çözdüğü bir sır var. En sahici hikâyenin en çürük hikâye olduğu sırrı. Çocuğunu polise teslim eden ana baba haberinin neden rağbet gördüğünü çok iyi biliyorlar. Karısını polise teslim eden koca haberi böyle rağbet görmez ama. Kocasını ele veren kadın haberi de. Hırsızın karısıdır artık o yahut katilin kocası. Doğal suç ortağıdır. O ittifakı hiçbir ihanet bozamaz, hiçbir devlet bozamaz. Çünkü evliliğin temel prensibi bu, yardım ve yataklık etmek. Belki de insanlar topluma karışmak için değil, topluma karşı iki kişilik bir savunma hattı kurmak için evleniyorlardır. Belki de çürümeyi paylaşmak için. Kim bilir?! Bir seferinde evlilik teklif etmiştim. Evet ya da hayır gibi rutin bir cevap bekliyordum, ama başka bir soruyla karşılaşmıştım: "Neden?" Beraber çürümek yalnız çürümekten iyidir. Bunun içindi. Bunu söyledikten sonra kabul ettirmesi zor tabii.

30. onca mutluluk varken

20. yüzyılda yazılmış en iyi romandır belki, *Onca Yoksulluk Varken*. (Bu meseleye bilahare dönmek lazım.) Orada Momo diyor ki, "Mutluluk yokluğuyla bilinen bir merettir." Aynen öyle ve ayrıca: İçinde bencillik olmayan hiçbir mutluluk da yoktur. Kimse kimseyi mutlu edemez. Mutluluk sadece gasp edilebilir bir şey. Hayatın boyunca mutlu olduğun anları toplasan, on beş yirmi dakikadan sonrası haksız kazanç gibi gelir.

31. insanız affet

Kazancakis'in *Zorba*'sının en sevdiğim cümlesi, "İnsanız affet." Madam Ortans ölüm döşeğindeyken Girit'in ileri gelenlerinden biri geliyor, "Bugüne kadar senin hakkında ileri geri konuştuysam kusura bakma, insanız affet," diyor. Ölüm döşeğindeki ihtiyar bir fahişeye söylüyor bunu. Onun affetmesi mühim çünkü. Tanrı zaten affeder, konsepti bu, bağışlayıcı olmak. Ama en güçsüz olanın konsepti bu değil, onun elinde tek silah var, affetmemek.

32. şimdiki aklım olsa paradoksu

Şimdiki aklım olsa öyle yapmazdım. Ama öyle yapmasaydım da şimdiki aklım olmazdı.

33. boşa geçmiş anlamlı günler

Antalya'da, Güllük Caddesi'nin ortasında, pasajın içinde bir LıkLık Birahanesi vardı. 1999-2002, şimdi uzun sürmüş bir gece gibi hatırladığım üç yıl, hayatım orada geçti. İnsan yüzlerine bakarak. Bir Cengiz Abi vardı, yarım saatte bir bira içerdi. Ne eksik ne fazla, kurulmuş saat gibiydi. Saçları bembeyazdı, gözleri yemyeşildi. Ama öyle iddialı bir yeşil de değil, yırtıcı hayvanların sakin yeşil gözleri gibi. Alkol tedavisi gördüğü hastaneden dört sefer kaçmıştı. Hayat canına okumuştu ama dimdik oturuyordu. Sadece Sibel Can dinlerken iç çekerdi. Herkesin zayıf bir noktası vardır, psikoloji bunu gerektirir. Bir Ertan Abi vardı, durur durur, "İçmelere gidelim mi içmelere," diye bağırırdı. "Hepinizin heykelini dikeceğim," diye de bağırırdı. Hep bağırırdı, sesinin başka türlü duyulmayacağından emindi sanki. Sonra bir kaptan vardı, gemisiz bir kaptan, en az yüz yaşında, en az yüz elli kilo. En tatlı uykusundan matkap sesiyle uyandırılmış gibi sinirli biri. Biz güldükçe, "Hay ebenizin kör kandilini," derdi. Sonra bir kumarbaz vardı, sıradan bir kumarbaz değil, hayatın her anını kumara çevirmeye hazır biri. Dürümüne tavla

oynardık. Para bozdurup yazı tura oynardık. On ikiye doğru yandaki kahvede oyun bitince gelir, benle iddiaya girerdi, bir dikişte içersen benden diye. Çok birasını içtim. Bir sefer altılıyı tutturduk, 142 milyon verdi, şimdiki parayla 142 lira. Sonra DSİ'de çalışan bir Coşkun Abi vardı. İpli gözlük takıyordu. Hayatımda tanıdığım en efendi adam olan Atalay vardı. Parliament içerdi, efendi adamların Parliament içtiği zamanlar... Sonra evlendi, seyrek uğramaya başladı. Çocuk felci geçirdiğinden topal kalmış biri vardı; bastonla yürüyordu, bir de motosikleti vardı bu adamın. Bir akşam çıktık pavyona gittik, yan masada oturan adamlarla kavga çıktı. Motorla kaçtık, yolda zikzak yaptı sürekli. Yat limanında oturduk sabaha karşı, kol kadar fareler vardı kayalıkların arasında. Çöpleri toplayan, ayakkabıları boyayan, bütün ayak işlerini yapan, herkesin Muzo dediği bir Muzaffer vardı. Çünkü bu dünyada sefaletin dibi yoktur, her zaman daha kötü durumda olan birileri bulunur. Kasalardaki boş bira şişelerini kontrol eder, dibinde kalan varsa içerdi. Sonra pasajın bir delisi vardı. Barın önünde oturduğum uzun tabureyi sallamıştı bir gece. Deprem oluyor zannedip kendimi dışarı atmıştım. Bunu öğrenince ne zaman beni görse gizlice gelip taburemi sallamaya başlamıştı. Bir gece dövüştük bu yüzden, uzun süre ayıramadılar. İki deli gibi dövüştük pasajın içinde, ben de delirmiştim çünkü. Sonra tabure sallamayı bıraktı. Kavga ettiğimiz iyi olmuştu, yoksa öldürebilirdim onu. Babalarının kendilerine devrettiği LıkLık Birahanesi'ni Ayhan'la Yalçın kardeşler işletiyordu. Ayhan büyük olandı, kötü polisti; hesapları kontrol eden, maaş günleri veresiyeleri toplayan. Evliydi, geceleri Yalçın'a bırakıyordu dükkânı. Bütün müşteriler gidince Baha'nın kasetini takıyordu Yalçın, *Kutupta Yaz Gibi*. Bin kez dinledik o albümü. Ölüm haberi almış iki adam gibi sessizce ve her şeyi affetmeye hazır. Sonra kapatıyorduk, evim yolunun üzerindeydi, taksiyle bıra-

kıyordu beni. Ertesi gün ben onu alıyordum, yeniden başlıyorduk. Sonra hayatımı harcamanın değişik yollarını aramaya başladım. Yazmanın da bir çeşit kafa yapıcı etkisi olduğunu keşfettim. Ankara'ya hicret ettim. Bazı akşamlar telefon açıyordum Yalçın'a. İçeride kim varsa muhabbet ediyordum. Bazen onlar kafayı bulup beni arıyorlardı. Yıllar geçtikçe koptuk. Bir ara sokakta, uzun zaman önce terk edilmiş, lastikleri patlak bir arabanın ne anlamı varsa o günlerin de öyle bir anlamı var şimdi.

34. saplantı

İnsanların benim hakkımdaki düşüncelerine hep çok önem verdim. Her kişiliği bir saplantı şekillendirir. Benimkini şekillendiren de bu oldu sanırım.

35. adalet sağlandığında can sıkıntısı başlar

Red Kit'in her maceranın sonunda atına atlayıp ufka doğru uzaklaşması bundan. Che'nin devrimden sonra Küba'dan ayrılması da... Modern anlamda (eşitlik/özgürlük/kardeşlik) adaleti ilk sağlayanlar Fransızlar. Bu yüzden Fransa'nın en büyük ihraç malı can sıkıntısıdır.

36. özgürlük

Kendimizi özgür zannediyoruz oysaki sadece ipimizi biraz uzun bırakmışlar. Sınırlara gelince fark ediliyor bu. Dışarı çıkmak isterken kendini cama vurup duran yarı delirmiş karasinekler gibiyken. Sadece geceleri, yapayalnız ve yalınayakken anlaşılabilecek şeyler var.

37. gizlice söyle bana

her şeyi anlamak zorunda değiliz. kaç yaşında olduğunu anlamak için kesilir mi bir ağaç? bir dalgıç nasıl siler gözyaşlarını? kederli günlerde bağlanmaya daha açık oluyor insan. ama zaten her şey yolunda giderken kim sevebilir? bizi bir araya getiren sebepler ayıran sebeplerle aynı. ama şimdi bunlar biraz hüzünlü konular, özet geçelim.

cep telefonu ışığında ameliyat yapan doktorlar var afrika'da, ben burada kapıyı açamıyorum. ben burada o kadar ciddi konuşuyorum ki şaka yaptığımı zannediyorsun. oysa kanamak da bir gülüştür yeryüzünde.

hayatımızı değiştirecek insanlar sessiz sedasız geçtiler yanımızdan. onları görmedik, yoktu kara atları. ne öğrendik onca bulmacadan: çinekop, lüfer balığının küçüğüdür. resimdeki şarkıcıyı yolda görmüştük bir seferinde; sıhhiye köprüsü altında, o mahşer yeri provasında. çok daha fazla şey öğrenmiştik.

bazen bir hikâye tutuşmuş iki eldir, kenetlenmiş on parmaktır. şimdi gizlice söyle bana, saklı düşler ne demektir? yağmur ne demektir, terk ne demektir? işte o zaman anlayacağız yeniden gitmek ne demektir.

38. çanakkale sendromu

Bütün cepheleri boşlayıp son cephede insanüstü bir performans göstermek: Türkiye'nin bir ruhu varsa son cephelerde geziniyordur. Biz kaderci değiliz, keşke öyle olsaydık, daha beter bir şey var bizde. Başımıza ne geleceğini bilip olası felaketlerden zevk almak. Canavarı görünce uçuruma doğru koşuyoruz, korkudan değil. Canavarla dövüşmek için sırtımızı uçuruma vermemiz lazım. Son dakikadaki kornere çıkıp karşı kalede gol arayan kalecilere sorun, Türkiye'nin ruhunu en iyi onlar bilir.

39. ayrılık fikri

Türkiye yüz parçaya bölünse en son Kürtler ayrılır. Çünkü kafalarında ayrılık fikri var. Ayrılık fikri, Kürtleri Türkiye'ye bağlayan en önemli unsur. "İntihar fikri olmasaydı canıma kıyardım," diyen Cioran gibi. İnsan tepesi attığı zaman canına kıyma ihtimali olduğunu bilmeli, bunu bilince yaşamaya devam etmek kolaylaşır. Kürtlerin de tepeleri attığı zaman bu memleketten ayrılabilecekleri ihtimalini bilmeleri lazım. Bu ihtimal ellerinden alınmaya çalışıldığı için kan gövdeyi götürdü ve götürecek.

40. kitap aramaya çıkan kafes

Kitapların da uluslar gibi kendi kaderlerini tayin etme hakları vardır. Bir kez yazarın ipinden kurtuldu mu alıp başını gider, nereye gideceği de bilinmez. Kafka'yı esas sinir eden şey belki de buydu. Kafesin biri kuş aramaya çıktıysa kitap aramaya niye çıkmasın?

41. hüzünlü piç

İşler iyi de gitse kötü de gitse her zaman yanımda olan biri var. Beraber büyüdük onunla. Aynı okullara gittik. Aynı teneffüsleri bekledik. El ele tutuştuk karşıdan karşıya geçerken. Hâlâ birbirimizi kollarız yaya geçitlerinde. Sabah kalkarım başımda bekler. Yüzünde sanki başka bir dünyadan gelmiş gibi duran acayip tebessümüyle, "Bence hiç çıkma o yataktan," der. "Dışarıda berbat bir hava var. Pazardan dönen sinirli teyzeler var. Havada uçuşan serseri kurşunlar var. Ayrıca bütün şoförler yerli yersiz kornaya basıyor."

Arkadaşlarla otururken gelir bazen. Bir parça uzakta durur. Benden başka seveni yok çünkü. Biz güldükçe kollarını kavuşturup küskün bakar. Büyük bir bilmişlik de vardır o bakışlarında. Yine bana kalacaksın nasılsa der gibi başını sallar.

Kuyrukta beklerken muhabbet ederiz genellikle. Kuyrukta beklemekten zevk alan tek insan diyebilirim. En son Üsküdar'da iki kilometrelik bir iftar çadırı kuyruğunda gördüm onu. Oruç tutmamasına rağmen.

Kaleciye geri pasın serbest olduğu zamanlardan beri ma-

ça gidiyoruz beraber. "Gelme, uğursuzsun," diyorum. Gene de geliyor. Kaç sefer yakaladım gol yediğimizde çaktırmadan sevindiğini. "Takım tutmuyorum," diyor ama biliyorum kimle oynasak onları tutuyor. "Felaketlerden zevk alan bir mizacın mı var?" diye sormuştum bir seferinde. "Gerçeklere tahammül edebilecek gücüm var," demişti.

Onunla ortak bir şeyler yapmanın da imkânı yok. Ben film seyretmek istiyorum, o eski fotoğraflara bakmak istiyor. Sürekli eski günlükleri karıştırıyor. Tam bir şimdiki zaman düşmanı. On beş dakika öncesini bile özlüyor.

Omzumun üstünden bakıyor yazarken. Dudak büküyor, "Berbat bir yazarsın," diyor. "Neden?" diyorum. "Maziye saygın yok," diyor. "İstikbalden haberin yok. Ayrıca üslubun berbat. On beş yaşında bir kızın anlayabileceği kadar bayağısın. Hiç Proust okumadın mı Allah aşkına? Ya ciddi bir şeyler yaz artık ya da bırak bu işleri, bir kuruyemişçi açalım."

Ne zaman berbat bir birahanenin önünden geçsek koluma giriyor, "Gel şurada oturalım," diye ısrar ediyor. İstemiyorum, "İşim gücüm var," diyorum; ama dinlemiyor. Kolumdan çekiyor. Paldır küldür giriyoruz içeri, iki bira söylüyorum mecburen. "Ben içmeyeyim, sağ ol," diyor. "İçmeyeceksen niye getirdin beni buraya," diyorum. "Lütfen garsonun önünde tartışmayalım," diyor. Kafayı bulunca cep telefonumu elimden alıyor, "Kimseyi arama, böyle güzel," diyor. Nefret ediyorum yalnız ve sarhoş olmaktan. Hiç kimse yalnızken tam anlamıyla sarhoş olamaz, şahit gerekir sarhoşluk için. "O zaman gel onu arayalım," diyor. "Benim hiç gururum yok mu, nasıl istersin böyle bir şeyi benden?" diyorum. "Seni sevmeyen birini sarhoşken arayamazsın. Seni sevmeyen birini gece yarısından sonra arayamazsın. Seni sevmeyen birini öğleden sonra bile arayamazsın. Belki akşamüstü mesaj çekersin." "Olsun yine de arayalım," diye tutturuyor. "Olmaz," diyorum. Herkesin içinde çocuk gibi ağlamaya başlıyor. Ağzını kapatıyorum.

Elimi ısırıyor. Şişeyle vuruyorum kafasına o zaman. Küsüp gidiyor. Birkaç gün gözükmüyor ortalıkta. Sonra ansızın çıkıp geliyor yine, hiçbir şey olmamış gibi sarılıyoruz.

"Neredeydin," diyorum. "Nasılsın, iyi misin?" "Seni özledim," diyor. "Kalbini kırdıysam özür dilerim kardeşim," diyorum. "Önemli değil," diyor. Zaten kalbini İkea'dan almış, söküp takabiliyormuş. Ayrıca yalanlara inanmaya ihtiyacı varmış. Bütün çaresiz insanlar gibi... Bütün hasta yakınları gibi... Dağılan bir okul gibi...

"Hüzünlü piç," diyorum ona ismini bilmediğimden. O da bana, "Acemi piç," diyor. "Yok dünyadan haberin. Bir fabrika paydos ederken ortalığa çöken hüznü bilmiyorsun. Bilmiyorsun suya bırakılmış kâğıttan kayıkların gerçek anlamını. Rüzgârda uçuşan torbaları... Moloz dökülmüş arsaları... Bu hızla ölmeye devam edersek bütün dünya mezarlık olacak. Ama sen hâlâ ölümü kişisel bir şey olarak algılıyorsun. Herkes uzmanı olduğu konunun zalimi olmuş." "Ben de mi?" diye soruyorum. "Sen de," diyor. "Ama üzülme. Her şeyi unutturacağız. Hiçbir şey bırakmayacağız arkamızda. Çekip giderken sırtımıza saplanacak bir çift göz olmayacak. Enkazımızı toplayıp öyle gideceğiz. Asgari centilmenlik, toz olmayı bilmeyi gerektirir."

Acılarımız da birbirine benziyor artık. Birbirine benzeyen parmaklar gibi ama. Her birinin eşsiz bir izi var. Bazen gözlerim doluyor karanlıkta. Ama fısır fısır konuşmaya başlıyor yine kulağımın dibinde, hiç susmuyor, ağlamama asla müsaade etmiyor. "Her şey affedildi," diyor. "Hiç ayrılmayacağız," diyor. "Keşke kadın olsaydın," diyorum öyle konuştuğunu duyunca. "Bu kış çok kar yağar belki beraber kayboluruz," diyor o da bana. Söylediği her şeye inanıyorum o zaman. Gözlerimi kapatıyorum, her yer bembeyaz oluyor. Yine el ele tutuşuyoruz iki çocuk gibi. Sessizce söz veriyoruz birbirimize. Sessizce verilen sözlere kim inanmaz?

42. ebedi acemi

Tecrübe denen şey yaşananları sıfırla çarpmakmış. Tecrübeye âşıktım, ebedi acemi oldum. Yaşadıklarım, duygularımın çeşitlenmesinden başka bir işe yaramadı. Duygularım da çeşitlenerek yok oldular. Çoğaldıkça etkileri azaldı, azalmayanlar dönüştü. Eskiden beni duygulandıran şeyler şimdi sinirlendiriyor.

43. acı çekmek düzeni bozar

Mesai saatleri içinde eğlenmeye tolerans payı bırakabilirler, yas tutmaya değil. Ölüm izni bu yüzden var. Yakını ölmüş kişi, acısını unutana kadar hizmet dışıdır. Ayakaltında dolaşması da istenmez. Acısını unutmak için kendini işine adamış insan tipi de bu yüzden çok sevilir. Çünkü hepimiz, acısını unutmak için ya da unuttuğu için, kendimizi bir şeylere adamışız.

44. bataklıkta dans

Beni içine çekip yavaş yavaş boğan şey ne? En güzel şeyler, en sevdiğim şeyler, en pratik şeyler. En çok parlayan şeyler onlar, özünde sönmüş şeyler. Bataklıkta dans ediyoruz. Bataklıkta olduğumuzu hatırlatanları boğarak. Kıyametin tek adaleti, herkes için kopması.

45. kapanış konuşması

İnsan en az üç kişidir: Kendisi, olmak istediği kişi ve aradaki farkta yaşayan üçüncü. En sahicisi de bu üçüncüdür. Olmak istediğin kişiden kendini çıkardığında, aradaki farkta yaşayan kişidir en çok sana benzeyen. Ne kendin kadar huzursuz ne de olmak istediğin kişi kadar hayalîdir o. Yine bu yüzden iki insanın birbirine âşık olması en az altı kişi arasında geçen bir hadisedir. Hangi kişiliğinin hangi kişiliğe, hangi parçanın hangi parçaya özlem duyduğunu çözemediğinde, içmeyi unuttuğun sigara parmaklarını yakana kadar karşı duvara bakarsın.

Ve o zaman anlarsın hayatının uzun zamandır neden başka birinin hikâyesiymiş gibi gözükmeye başladığını. Sokak lambalarının ölgün ışıkları karanlık odalara vurduğunda, duvar saatinin tik taklarından başka ses yokken yanında, sanki bir tek sana açıklanmayan bir sır varmış gibi beklerken anlarsın aslında boşa beklediğini. Tünelde sana yol gösterecek rehberin, karanlıktan başka bir şey olmadığını anlarsın. Anne diye ağlayan çocukların aradığının çoğu zaman şefkatli bir baba olduğunu anlarsın. Çekip gitmek isterken görünmez bir elin seni nasıl durdurduğunu anlarsın.

Kırk yaşında, ama altmış gösteren adamlara daha dikkatli bakarsın o zaman. Kahvelerin dışarıyı göstermeyen isli camlarına... Berduşlara ve kör kedilere bakarsın. Gözbebekleri kaymış esrarkeşlere... Suyun üstüne çıkmış ölü balıklara... Havada asılı gibi duran yırtıcı kuşlara daha dikkatli bakarsın.

Çabalarının sonuç vermediğini gören umutsuz insanların bakışlarıyla ancak o zaman buluşur bakışların. Bir yağmur çaktırmadan dindiğinde. Bir gün çenesi ağzının içine kaçmış dişsiz ihtiyarlardan birinin de sen olabileceğini bilirsin artık. Bir gece ansızın, yapayalnız ölmekten korkarken, cesedimi komşular mı bulacak yoksa sayım memurlarımı diye düşünürken anlarsın göğüs kafesinde her an biraz daha büyüyen, kimsenin kapatamayacağı o boşluğu. Bir kokuya sarılma isteğini. Bir ömür gibi geçmiş zor, uzun günlerden sonra anlarsın ruhunu zehirleyen karmakarışık düşünceleri. Büyük heyecanlardan sonra çöken bitkinlikleri. Kimsenin bulutlara bakmadığı bir şehirde bir lafı döndürüp dolaştırmadan anlatmanın imkansızlığını. Belki de insanın ne anlatacağını bilemediğinde şair olduğunu anlarsın.

Gözyaşların kurumadan gülmeye başlarsın o zaman. Çünkü bilirsin ki seni artık kimse kandıramaz kolay kolay. Mutsuz insanları kandırmak zordur çünkü. Hayata her zaman kuşkulu gözlerle bakan, mutsuz insanları kandırmak, herkes bilir bunu, çok ayıptır çünkü.

46. elimizi kime uzatıyoruz

Fitzgerald, aralarının bozulduğu bir dönemde Hemingway için şöyle diyor: "Hemingway insanlara elini uzatır, ama sadece kendisinden yukarıdakilere." Hemingway için bu yargıya katılmıyorum. Ama beni ilgilendiren bu değil zaten, bu sözden bir yaşama düsturu çıkabilir. Sadece şu soruyu sormak yeter kimi zaman, "Elimizi kime uzatıyoruz, niye uzatıyoruz?"

47. kendinden bıkan adam

Ne zaman kendimiz olmayı bırakıp başkalarının kafasında şekillendirdiği kişi olmaya başladık? En isyankârlarımız, başkalarının kafasında şekillendirdiği kişi olmama çabası sarf ederken, kendileri olmaktan ne kadar uzaklaştılar? İlmek ilmek çözülebilecek bir sorun değil bu. Çözdükçe dolanan, arap saçına dönen bir şey. (Bu meselenin detaylı bir tahlili *Dünya ve Ben*'de var. J. Jose Millas, Hayykitap, 2010) Ben şunu anladım: Kendinden bıkmaya başlamak, kişilik sahibi olmaya başlamanın da bir göstergesidir.

48. genç werther'in çekilmemiş acıları

Şimdi çektiğimiz acılardan yola çıkarak gelecekte çekeceğimiz acıları tasavvur edebiliriz. Hatta şimdi çektiğimiz acılar bizi bir miktar şerbetli kılacağından gelecekte çekmeyeceğimiz acıları da tasavvur edebiliriz. Ama bu tasavvuru tedbir amaçlı olarak yapmak başka bir şey, sırf kendini daha fazla üzmek için yapmak başka bir şey. Ben ikisini de tavsiye etmiyorum.

49. bira ve kahve

Bir gün tanışacağız, arkadaşlığımızın arkadaşlık düzeyinde kalmayacağını bilerek arkadaş olacağız, sonra sevgili. Bir ay, altı ay, üç yıl... Sonra ben, bir akşam ya da sabah ya da gece yarısı, henüz sen beni terk etmemişsen tabii, herhangi bir neden belirtmeden çekip gideceğim. Çünkü veda konuşmalarını beceremem. Becerebilseydim altı sene önce evlenmiş olurdum. Nasıl ayrılacağımı tahayyül edemediğim için evlenemedim. Ama bu ayrı bir konu. (Ve sana –bir cümleye "ve" ile başlamanın ona ilahi bir ton kattığını Jonathan Safran Foer'den öğrenerek kullanmaya karar verdiğimi de belirtmek isterim– erkek dünyasının tam kalbinden bir tavsiye, bu tarz dostane veda konuşmalarını becerebilen adamlardan uzak dur lütfen. Onlar bir gece uyanıp seni kıtır kıtır kesebilecek kadar kendine güveni yerinde adamlardır. Onlar en düşmanca hislerini bile dostane biçimde ifade edebilen gerçek erkeklerdir, kadınlardan korkmazlar. Onlar ergen değildir.) Her neyse. Ve sen kendini bok gibi hissedeceksin. Haklı olarak. Ve üzüleceksin. Ve sen üzüldüğün için ben de üzüleceğim. Ama bunu çaktırmayacağım. Ve sen be-

Coffee, Tea? Or

nim taş kalpli ve vicdansız biri olduğumu düşüneceksin. Götün önde gideni olduğumu düşüneceksin. Bu düşüncelerini bir terbiye süzgecinden geçirip smslere dökeceksin. Ve ben onları okurken şöyle düşüneceğim, "Sanırım ben bu dünyaya insanların kalbini kırmak için geldim." Sonra bir gece saat ikide, alkollüyken telefon açıp bağıra çağıra dökeceksin içindeki bütün zehri. Ama benim kafam o an yazdığım şeyin zehriyle dolu olduğundan senin zehrinden etkilenmeyeceğim ve diyeceğim ki, "Yarın akşamüstü bir kahve içmeye ne dersin?" Ve sen de diyeceksin ki, "Yarın akşamüstü gelip seni bıçaklamama ne dersin bencil piç? Bipbipbipbiiiip..." Her neyse. Dışarıda kahve içmekten nefret ederim zaten, evde yeterince içiyorum. Kahve içelim dememin nedeni, bira içip duygusallaştıktan sonra aynı döngüye tekrar başlamaktan korkuyor olmam. Sonuçta bir gün, o kahveyi barış içinde içeceğiz, havadan sudan konuşacağız, herkesin herkessiz yapabileceğini bildiğimizden (Tezer Özlü ne güzel kadın); kendimizle, o ana kadarki bütün aptallıklarımızla dalga geçebileceğiz ve en sonunda, "Ne güzel böyle, bunu her zaman yapalım," diyeceğiz. Masaya gelen, donmuş sümüğü üst dudağına yapışık çocuktan selpak ve bu işi sadece hayır için yaptığını iddia eden adamdan tükenmez kalem alacağız. "Selpak mı, kalem mi?" diye soracağım. Tabii ki de kalemi seçeceksin. Sonra aramızdaki sessiz anlaşmaya uyarak, bir daha bu kahve faslını hiç tekrarlamayacağımızı bilerek, ayrı yönlere gideceğiz.

50. yanlış anlama hakkı

Bir şeyi yanlış anladığımızda, sakladığımız arzularımızın da ipuçlarını veririz. Bir şeyi yanlış anlamaktan ölesiye korkmamızın nedeni bu.

51. insan ziyan olmak için yaratılmıştır

Bir isteğimiz karşılandığında mutlu olmayız. Geçici bir mutluluk yanılsaması yaşarız. Bir istek her zaman başka bir isteği doğurur. Sırada ne olduğunu asla bilemeden, kör isteklerin peşinde manasızca yürüyoruz. Hedef, amaç, vizyon, kariyer... Bu manasız yürüyüşte bizi teselli etmek için uydurulmuş kelimeler. Schopenhauer çok basit bir şey anlattı: "Dünyaya hoş geldiniz orospu çocukları," dedi. "İnsan ziyan olmak için yaratılmıştır." (Belki de bu yüzden geç anlaşıldı. Kant harıl harıl okunurken onun başyapıtı *İrade ve Tasarım Olarak Dünya*, iki yüz adet sattı. Belki de insan zihni basit şeylerden ziyade komplike şeyleri anlamaya müsaittir.) Her neyse. Şunu anlattı Schopenhauer: "İnsan düşünenden ziyade isteyen bir varlıktır ve isteklerinin sonu asla gelmez. Aklıyla bir dünya kurmuştur, ama onu yöneten bedenidir. Kant'ın dediği gibi aklı değil. Beden de kör bir iradeye tabidir. Bu iradenin de nereden gelip nereye gittiğini asla bilemezsin."

Joshua Ferris'in *Bilinmeyen* romanı da bunu anlatıyor. Bir avukat durup dururken yürümeye başlıyor. Her şeyi bırakı-

yor ve sadece yürüyor, yorulduğu yerde uyuyor. Bedeni aklını ele geçirmiş, kör bir iradenin peşine takılmış yürüyor. Nereden geliyor bu yürüme dürtüsü, bilinmiyor.

Bir istek başka bir isteği doğuracaksa ve biz sonunda hep mutsuz olacaksak neden hâlâ istemeye devam ediyoruz? Bilinmiyor. Geçen gece sokakta bekledim. Kar altında, kapalı kapılar önünde, saatlerce. Köpekler geldi beni ısırdı. Neden? Bilinmiyor. Koltès bir oyununda, "Hayır diyen insan hâlâ biraz mutludur," diyordu. Ne demek istediğini yeni anlıyorum.

Mutluluk bir vazgeçiştir ve çok ender rastlanan bir ruh dinginliğidir.

52. insan bir sirkten ne bekler

Mimarlık fakültesinde okuyan çapkın bir arkadaşım vardı. Bir gün yardım istemeye gittim. Dedim ki, "Canım kardeşim, ocağına düştüm, ne olur bana bir akıl ver." Ankara'ya o sene gelmiştim, aynı kız tarafından üç sefer reddedilmiştim. Kendimi uzay çöpü gibi hissediyordum.

"Fısıldamalısın," dedi. "Kadınların sana yaklaşmasını istiyorsan onlarla fısıldayarak konuş."

"Neden?" dedim.

"Çünkü kadınlar her şeyi duymak isterler."

Makul bir öneri gibi geldi. Onunla tekrar karşılaştığımızda, "İnsan iradesi çelikten bir binadır," dedim fısıldayarak. "Ama bataklık üstüne inşa edilmiştir, en ufak sallantıda batar." Bu lafın kendisi de mimarlıkta okuyan arkadaşa aitti.

"Ne diyorsun, anlamadım," dedi o.

"Senin yanında kendimi iyi bir adam gibi hissediyorum," diye devam ettim aynı tonda. "Bir avukat gibi. Tabii bir avukat ne kadar iyi olabilirse." O ara tıp fakültesinde okuyan bir arkadaş ilaç firmalarının dağıttığı eşantiyon çantalardan hediye etmişti. Aslında o çantayla yürüdüğüm za-

manlar kendimi bir avukat gibi hissediyordum ama bunu söyleyemedim tabii. "Ve kendimi senin yanında bir doktor gibi hissediyorum," diye devam ettim. "Çünkü sonunda hep doktorlar kaybeder. Hayatta bu kadar umutsuz bir meslek var mı? Hemingway, *İhtiyar Balıkçı*'da, 'İnsan yenilmek için yaratılmamıştır,' der. Doktorlar yenilmek için yaratılmıştır. Ve ben senin için yaratıldım. Herkes sustuğunda seninle konuşmak için buradayım. Hep burada olacağım."

"Mıymıy ne diyorsun anlamıyorum, karnından konuşmayı bırak lütfen," dedi. O gün bugündür karnından konuşmak deyiminden nefret ederim.

Akşam bir koli rakı alıp eve gittim. Altı gün boyunca içtim. Sonra sirke gitmeye karar verdim. Çünkü sirkte eğlenebilen biri alkolik olamaz.

İnsan bir sirkten ne bekler: Rutinin bozulmasını. Ayıyla güreşen adamı seyrederken beklediğim şey, ayının sinirlenip adama pençe atmasıydı. Lobutları çeviren palyaço onları düşürsün istedim. Ateş yutan adam yansın istedim. Sonuçta sirkte eğlenemedim.

Ertesi gün Atatürk Orman Çiftliği'ndeki hayvanat bahçesini denedim. Yedi metrelik bir piton vardı; altı metrelik bir camekânın arkasında duruyordu, bir metresi odanın diğer yanına kıvrılmıştı. Hiç kıpırdamıyordu, kendisine bakan hiç kimseyi umursamıyordu. Başımı cama yaslayıp bir karışlık mesafeden iki saat boyunca pitonun gözlerinin içine baktım ve piton kazandı. Hiç kıpırdamadı.

Nefes'e gidip bir bira söyledim. O gece pitonu rüyamda gördüm. Dev bir terazinin üstündeydik, bir yanda ben duruyordum diğer yanda o. Ağırlığımız eşitmiş gibi dengedeydik. Sonra günlerin geçmesini, hatıraların yağmurda sızlayan eski kırıklara dönüşmesini bekledim. Ama bazı hatıralar ölümcül oluyor. Sonuçta Truva atı da bir hatıraydı. Ha-

tıra olarak kabul edilip içeri alınmıştı. Ve ben rüyalarımda ölebilirdim.

Bu gezegende, iki insanın birbirlerine duydukları sevgi, bir terazide dengelenmiş midir hiç? Eşitlik fikrine en çok âşıkken inanırız. Çünkü en çok o zaman ihtiyaç duyarız.

53. hayal meyal bir hatıra

Sanırım yedi yaşlarındaydım. Komşunun çocuğuyla birbirimize girmiştik evin yanındaki arsada, sırf tekme yumruk değil; saç çekme, ısırma, tükürme, göze kum atma, her türlü pislik vardı, gerçek bir kavga, sebebi hatırlamıyorum. Sonra bakkalın yirmi yaşlarındaki oğlu gelip ayırmıştı bizi, kollarımızdan sıkı sıkı tutmuş ve aynen şu cümleyi kurmuştu, "Kavga edeni döverim." Uzun süre düşündüm bu sözü. Kavga edeni dövecekti. Aradan bir iki ay geçti, bakkalın oğlunu gördüm, kafası gözü yarılmış, ağzında diş kalmamış. Onu da başka birileri dövmüştü, sebebini yine hatırlamıyorum. Zaten o yaşlarda sebeplerden çok sonuçlar akılda kalıyor. Abartı değil, ağzında tek diş kalmamıştı. Yirmi yaşlarında birinin ağzında diş kalmaması korkunç bir şey. Onu neden dövmüşlerdi acaba? Kavga ettiği için mi? Sonuçta her zaman daha şiddetli bir merci bulunur. İlk hayat derslerinden biri bu. Bu dünyada şiddetin zirvesi yok, varsa da göremeyeceğimiz kadar tepelerde.

54. cellada rüşvet

Şevket Süreyya Aydemir bir çocukluk hatırasından bahsediyor *Suyu Arayan Adam*'ın başlarında. Çetecilere teslim olurken kürkünün yakasını kıvıran bir komşuları varmış. Başı kesilirken zahmet çekmesin diye kıvırmış yakasını. Celladına rüşvet veren adamların hikâyelerine benziyor biraz. İhsan Oktay'ın *Suskunlar*'ında da vardı sanırım böyle bir bölüm. Başını tek hamlede kesmesi için celladına horoz veriyordu adam. İroniye bak. Sokrates, ilk olarak bir diyalog yöntemi olarak kullanmış ironiyi. Muhatabına, çeşitli sorular sorarak, doğru bildiğinden emin olduğu şeylerin tartışmaya açık olduğunu göstermek için. Sokrates'in son sözü şu: "Asklepiyus'a bir horoz borcum vardı." İroninin babası, borç takıp gitmiş.

55. ölüm, yas ve cinayet

Genel bir kanı: Ölüm üzücü bir şey. Neden üzücü, belli değil. Bir kitap vardı, Philippe Ariés, *Batılının Ölüm Karşısında Tavırları*, kitabı okumadım ama hakkında yazılmış bir eleştiri yazısını okudum. Ölümün üzücü bir şey olarak kabulünün 19. yüzyılda başladığını söylüyordu. Sadece üzücü değil, gitgide can sıkıcı ve hatta utanç verici bir şeye dönüştü ölüm. Dolayısıyla unutulması, inkâr edilmesi, halının altına süpürülmesi gereken bir şey oldu. Nicedir hiç ölmeyecekmişiz gibi bir ruh haliyle yaşıyoruz, yaşatılıyoruz. Bizim bir akraba misal, 75 yaşında. Geçen yıl yeni kombi aldı, "49 yıl garantisi var," dedi. Kombiyle övünmek için söyledi bunu. "Garanti belgesini herkesin görebileceği bir yere koy," dedim.

Eskiden mezarlıklar şehrin içindeydi, şimdi en uzak yerlerde. Yer kalmayan Cebeci Asrî'yle halen faaliyette olan Karşıyaka Mezarlığı'nın konumlarını düşünelim. Eskiden insanlar ölümle iç içe yaşarlardı. Şöyle bir hadis-i şerif var: "Eviniz mezarlığa yakın camiye uzak olsun." Eviniz mezarlığa yakın olsun çünkü ölüm ve ahret hep aklınızda olsun. Camiye uzak olsun çünkü namaza giderken attığınız her

adımda sevap yazılır. Camiye giden ihtiyarlara dikkatle bakın, ne kadar küçük adımlar atarlar.

Belki de ölümün günlük yaşam içinde unutulması, üzücü bir şey olarak kabul edilmesiyle başladı. Ölüm böyle üzücü bir şeyse cinayetin çok daha üzücü olması gerekmez mi? O zaman bir cinayete bir çengel bulmaca çözer gibi yaklaşabilecek soğukkanlılığı nereden buluyoruz. Belki de ölümü unuttukça cinayet bileşenlerinden biri olan maktulü de unuttuk ve böylece muamma (katil kim?) kısmı öne çıktı.

Thomas De Quincey, *Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak Cinayet*'te şöyle yazmış, "İnsanlar artık güzel bir cinayet olayının bileşimine; biri öldürecek öteki ölecek iki salakla bir bıçak, bir köşe ve karanlık bir sokaktan daha fazla şey girmesi gerektiğinin farkına vardılar." Bu denemenin kaleme alındığı tarih 1827. Aradan geçen zamanı ve işlenen milyonlarca cinayeti hesaba katarsak bugün bir cinayetten beklenen dramatik ağırlığı ölçecek terazi bulamayız. Artık karanlık bir sokakta bıçaklanmak bir üçüncü sayfa haberi için bile yeterince dramatik değil.

Üçüncü sayfa haberlerinin neden üçüncü sayfada olduğu da ayrıca tartışılması gereken bir konu. Neden ikinci sayfa yahut dördüncü sayfa değil de üçüncü sayfa. Bu konuyu çok düşündüm. İkinci sayfa olamaz, çünkü her ne kadar çok merkezî bir sayfa da olsa, okunması en zor sayfalardan biridir. Baş sayfayı çevirdikten sonra, gazete katlanmadan okunuyorsa, ki büyük çoğunluk böyle okur, başın ve gözün alacağı konum bakımından sağ taraftaki sayfaları okumak sol taraftakileri okumaktan daha kolaydır. Dolayısıyla kolay okunması için tek sayılı bir sayfa olması lazım. O zaman niye beş değil. Çünkü beşinci sayfa çok içeride. Baş sayfadaki haberin devamını okumadan önce üçüncü sayfa haberlerinin bir soluklanma noktası olarak öngörüldüğünü düşünüyorum.

56. güzel sanatların bir dalı olarak öğrenci dövmek

Birkaç sene önce şöyle bir haber vardı, bir ilkokul öğrencisi kız, tahtada hocanın sorduğu soruyu çözemiyor. Hocası da bir tekme atıyor, kızın bacağı kırılıyor. Üçüncü sayfalardan taştı, televizyona kadar ulaştı mesele. Bütün haberleri takip ettim, hepsinde şu vurgu vardı: "Hocanın sorduğu soruyu çözemedi." Bu haberi seyreden çocuklara verilen mesaj şu: "Derslerinize iyi çalışın, hocanın sorduğu soruları çözün, yoksa tekmeyi yersiniz, işte örneği."

Ortaokulda bir hocam vardı, ne hocası olduğunu unuttum. Ermenistan'ı istersek bir buçuk saatte alabileceğimizi iddia ediyordu. Her ders aynı mevzu. Kafayı Ermenistan'ın fethiyle bozmuştu. O yıllarda Ermeni soykırımı meselesi şimdi olduğu gibi tartışmaya açık bir mevzu değildi. İyi ki de değildi. Yoksa bu hoca çıldırabilirdi. Her neyse... Bir gün yazılı sonuçlarını okudu, hâlâ ne dersi olduğunu hatırlamıyorum. Ben 91 almıştım. "Notuna itiraz eden var mı?" diye sordu. Kıllık olsun diye parmak kaldırdım. "Kaç aldın?" diye sordu.

"91."

"Neye itiraz ediyorsun evladım?"

"Niye 90 değil de 91, neyle ölçtünüz?"

"Gel!"

Yanına gittim. Bir tokat attı. İşaret parmağıyla sırayı gösterdi, oturdum yerime. Yaptığı bütün açıklama bu.

Aradan uzun yıllar geçti. Antalya'da Turizm İşletmeciliği okuyordum. Artık Ön Büro Yönetimi mi Mali Tablo Analizi mi, her ne karın ağrısıysa saçma sapan bir ders vardı, üç senedir geçemiyordum. Üçüncü sene 58 aldım bütünlemede, geçme notu 60'tı. Arkadaşlar, "İtiraz et," dediler. Kâğıtta maddi bir hata varsa not yükselebilirdi. Öğrenci işlerine gittim, itiraz dilekçesini verdim. Ama sürekli sağa sola bakıyorum, sanki biri gelecek de çat diye bir tokat yapıştıracakmış gibi.

57. robocoplar da korkar

İlk ve orta öğretimde öğretmenlerin gördüğü işlevi üniversitede polis ve özel güvenlik devralıyor. Sanki öğretmenler oturmuş, "Biz bu eşek kadar adamları artık dövemeyiz, işin içine profesyoneller girsin," demiş gibi. Turizm İşletmeciliği'ni bıraktıktan sonra DTCF'ye girdim. Meşhur orta bahçede oturuyoruz, dört yanı binalarla çevrili hapishane avlusu gibi bir yer. Bir arkadaş dedi ki, "Canım tavuk kroket çekti, arka kantine gideceğim." "Gitme," dedim. Arka kantin ülkücülerin, orta bahçe solcuların, herkes kendi çöplüğünde takılıyor, sınır ihlali yapmaya lüzum yok. Bizim arkadaş dinlemedi, "Ben çok tanınan biri değilim, bana bir şey yapmazlar," diyerek gitti. Üç dakika sonra geldi, kulağının yarısı sallanıyor, satırla vurmuşlar. Şaka değil, kasap satırı. Tavuk kroket de orada kalmış. Bir gümbürtü koptu, taş ve soda şişesi atma yarışması başladı. Soda şişesini sallayıp atınca düştüğü yerde patlıyor, öyle bir özelliği var. Kızlar cephane taşıyor, erkekler de arka bahçeye doğru fırlatıyor, böyle cinsiyetçi bir işbölümü yapılmış. Ben de faşizme karşı bir taş atayım dedim. Yere bakıyorum ama uygun ebatta taş bulamıyo-

rum, koca koca taşlar, nereden sökmüşler belli değil, denk gelse adamı öldürür. Yani benim istediğim orta boy bir şey olsun, denk gelirse kafa yarsın o kadar. En sonunda buldum gönlüme göre bir taş, fırlattım, o da bizim başka bir arkadaşın sırtına geldi. Yani adam en önde faşolarla dövüşüyor, bir de sırtına taş yedi benden. En sonunda çevik kuvvet geldi, kapının önünde durdular, gaz maskelerini taktılar, içeri girme hazırlığı yapıyorlar. Çevik kuvvet amirine dedim ki, "Gaz bombası atmayın." "Neden?" diye sordu. Dedim, "Çok pis gözlerim yaşarıyor, nefessiz kalıyorum." 9 senedir üniversite öğrencisiyim, çevik kuvvet amiri benden genç. Güldü. Orta bahçeye girerken yirmi basamaklı bir merdiven çıkmak gerekiyor, polis aşağıda biz yukarıdayız, stratejik olarak avantajlı bir durumdayız, o yüzden pazarlık yapma şansımız var. Biz taş atmayalım siz de gaz bombası atmayın, gelin ortada tampon bölge kurun, gayet mantıklı bir mütareke planı. Mütareke planı var ama müzakere kültürü yok. Neyse, devlet pazarlık yapmaz dediler, bahçeyi gaza boğdular. Bir de aşağıdan yukarıya attıkları için kulağımızın yanından geçiyordu gaz bombaları. Böyle bir Er Ryan'ı Kurtarmak atmosferi oldu. Merdivenleri yavaş yavaş çıkmaya başladılar, bir adım atıyorlar, bekliyorlar, tekrar bir adım. Robocop'un birine baktım, kalkanı tuttuğu elleri titriyordu. Korkudan. Bunu görmek iyi geldi, çünkü o ana kadar bir tek ben korkuyorum, Robocoplar korkmaz zannediyordum.

58. bir yoklama kaçağının askerlik anıları

Her Türk asker doğar deniyor, yoklama kaçağı olarak doğanlar da var. Bir arkadaşım var, askere gitmemek için araştırma görevlisi oldu. Onun başkasından duyup aktardığı bir askerlik anısı var. Askere gitmeyen erkeklerin bile askerlik anısı anlatması da ayrıca incelenmesi gereken bir husus. Neyse... Bizim arkadaşın arkadaşının askerlik yaptığı bölükte bazı elemanlar varmış, çavuştan dayak yedikleri zaman seviniyorlarmış. Ağızları kulaklarına varmış bir halde bugün çavuş beni dövdü diyorlarmış. Neden? Çok düşündük bunu, çıkamadık işin içinden, yoruma açık bir pozisyon çünkü. Belki de dayak yediklerinde ciddiye alındıklarını düşünüyorlardır, bu dünyada kapladıkları yerin bir anlamı olduğunu düşünüyorlardır, varlıkları kanıtlanıyordur. Bilemiyorum. Dayak yemek, bu deyime de dikkat. Hangi dilde böyle bir deyim vardır. Bir aperatif olarak dayak.

59. kahvaltına devam edebilirsin

Herkesin bildiği şeyleri çocuklardan saklamayın. Çünkü o zaman kendilerini dünyanın dışına itilmiş hissederler. O ruh hali de, öğrenmelerini istemediğiniz şeylerden daha çok zarar verir onlara. Bir çocuğun, kuş olduğunu düşünmeye hakkı vardır. Tabii bu biraz tehlikelidir. Özellikle arka balkonlarda manasızca oturmayı seviyorsa.

Serin ve sakin bir sabah balkonda kahvaltı ediyorduk. Saçların dağınık, gözlerin uykuluydu. Kalbimi kazanmak için hiçbir şey yapmana gerek yoktu.

Çok pis canım sıkılıyordu o sabah. Hatıralar ve şairler, kötü evler ve ara sokaklar, polisler ve özel güvenlik tarafından hırpalanmıştım. Sınır dışı mı ederlerdi yoksa kendi imkânlarımla mı giderdim bilmiyordum, ama bir hicrete ihtiyacım olduğu kesindi. Hayatımı resetleyip her şeyi yeniden düşünmek, her teferruatı yeniden yorumlamak, her halta yeniden alışmak istiyordum. Bir yandan da elimdeki çay bardağını manasızca evirip çeviriyordum. Basit bir şey söylemek istiyordum, ama asla unutulmayacak bir şey. Her an söyleyebilirdim de. Ağzım iyi laf yapıyordu o aralar. Zama-

nın dışındaymış kadar kederli ve salaktım çünkü. Ama seninle konuşamıyordum bir türlü. Senin karşındayken utanıyordum, ufalıyordum, büzülüyordum, notlarıma bakmaya ihtiyaç duyuyordum.

İnsanı delik deşik eden sessizlikler var, geceyi bölen çığlıklardan daha beter. Ve sen o sessizlikte ne demek istediğimi anladın, çünkü sen de çocukken bir kuş olmak istemiştin. Yakınmadan, ortalığı ayağa kaldırmadan acı çekmeyi öğrenmek hayli zamanını almıştı. Beni anladığında o kadar şefkatle baktın ki, sanki gözlerinle saçlarımı okşadın, gözlerinle ellerimi tuttun ve aynı gözlerle, "Kahvaltına devam edebilirsin," dedin.

Bu sabah bir çocuk pencereye çıkıp "Yangın var!" diye bağırdı. Sonra da koşup kendini denize attı. Ölülerin üstüne basarak yürümekten yorulmuşsan bir balık olduğunu da düşünebilirsin.

60. oyala bizi dünya

Gözlerini saate diktiğinde, saniye çubuğunu değil de akreple yelkovanın ilerleyişini izliyorsan hayallerin boka batmış demektir. Bu da aslında göründüğü kadar kötü bir şey değildir. Saate manasızca bakan birinin göründüğü kadar salak biri olamayacağı gibi. Bu dünyadan değilsin. Bu dünyadan olmak için salak gibi görünmeyi bırakıp oyalanacak bir şeyler aramalıydın. Oyala beni dünya demeliydin. Televizyonla oyala, internetle oyala, esrarla oyala, edebiyatla oyala. Alkolle, pornoyla ve nescafeyle oyala. Oyalarken bana dokunduğunu hissedeyim; sırtımı sıvazla, saçlarımı okşa. Oyala bizi dünya, hüznümüzü ve sefilliğimizi unuttur.

Salonda bir saat vardı, aldım masama koydum. Masama koyduğum ilk saat. Saniye çubuğu yok. Ara sıra ona bakıyorum. "Oyala beni," diyorum. Pessoa'nın bilge tanımı şu: "Gerçek bir bilge, içinden öyle bir tavır benimser ki, dışarıdaki olayların üzerindeki etkisi kesin olarak en aza iner." Artık böyle bir bilge yok. Dış dünya bombardımanından kurtarabileceğimiz bir iç dünyamız kalmadı çünkü. Sadece, rahat bırakılma hakları suistimal edilmemesi gereken birkaç eksantrik tip kaldı.

61. beni erken öldür

Beni al, zamanın dışına götür. Biraz sarıl, biraz koru, biraz öp; sonra yine sokağa bırak. Elimden tut, var olmayan şeylere ekle, zihnimin bataklığından kurtar. Beni al, Tanrı'nın huzuruna çıkar. Ben de ona diyeyim ki, "Tanrım. Beni olduğum gibi kabul edebilecek bir Tanrı'ya her zaman inanabilirim." O da bana, "Yürü git o zaman şeytanla görüş, huzurumda ne işin var Alla Alla," desin. "Kim soktu lan bunu içeri? Megalomana bak!" diye söylenirken biz şeytanın yanına gidelim. Sen de şeytana de ki, "Şeytan kardeş, sonuçta sen de bir melektin; ama iktidar hırsın vardı. Şeytanı şeytan yapan iktidar hırsıdır. Eski günlerini özlüyor musun?" Şeytan da sana, "Sen kaç yaşındasın güzelim?" diye sorsun. "Otuz dört," de, otuz beş olduğun halde. Şeytanın gözleri dolsun; ama çaktırmasın, bizi gene zamanın içine sepetlesin. Orada bir çay molası verelim, geceyi bekleyelim. O gece beni al, kardeşlerinin acılarıyla çarp; sonra kendi yaralarına sar. Biraz sustur, biraz soğuk davran, biraz da teyzem ol. Konuşabilecek gücümüz varsa ağladıklarımız yalan. Sahiden bak. Beni al, biraz sarhoş et; biraz saçlarına tak, biraz

da yağmurların peşinden koştur. Beni al, erken öldür; mutsuzluk uzun sürmez.

62. mütevazı hakikatler

Mütevazı hakikatlerin peşindeydim o gece. Bilmem gerekmeyen şeyleri öğrenmek istemiyordum. Ufak ama kritik bir görev bekliyordum. Ajan olmak isteyen bir çocuk gibi. Bütün gün soğukta gezmiştim, duygularım donsun diye. Küçük dersler almak istiyordum. Tepeden bakmayan insanların vereceği mütevazı dersler. Çevir aç kapağı kim icat etmiştir? Hawaii'de yaşayan etobur turtullar nasıl beslenirler? Bla bla bla.

Yaşadıklarıma bir hikâyeymiş gibi bakmak istiyordum ayrıca. Kendi yaşamıma bir hikâye gibi bakarsam geriye dönüp düzeltme şansım olacaktı sanki.

Sonra o gelmişti biraz mahcup ve çok güzel. Yanıma oturup susmuştu. Öfke olarak sessizlikler görmüştüm. Anlayış ifadesi olarak sessizlikler... Kabulleniş olarak sessizlikler... Pişmanlık olarak sessizlikler... Hayranlık olarak sessizlikler... Ama onun sessizliğini çözememiştim.

"Bütün gün yaşadıklarımı bir ajan raporu gibi yazdım," demişti ilk olarak. Sonra da bir kâğıt uzatmıştı. Kâğıtta şöyle yazıyordu: "24 tane sigara içti. 6 şişe bira... Radyo dinledi. 8 sefer iç çekti. Gizlice ağladı, 12 miligram."

Sabaha kadar konuşmuştuk orada. Çok zarif sorunları vardı. Bilekliğinin kapatma yeri sıkışmıştı. "Bazen konuşurken birbirimize dokunuyormuşuz gibi hissediyorum," demişti bir ara. "Sanki konuşmuyoruz da sarılıyoruz."

Sonra bir daha görüşmedik. Birbirimize o tarz sorular sormamıştık çünkü. Bambaşka bir kafaydı o. Herkes birbirini götürmeye çalışırken çalan şarkıları dinleyen sadece bizdik.

İlk başta tam olarak hissedemediğimiz kırılma anları var. Zamanla harap edici duygulara dönüşüyorlar. Yaralanmanın sıcaklığıyla ilk anda hissedilmeyen kurşunlar gibi. Böyle durumlarda "biraz zaman" her şeyi daha da beter ediyor. Bizi yere seren büyük sorunlar olmuyor hiçbir zaman. Bizi yere seren evdeki şekerin bitmesi oluyor, kaybolmuş bir kitap oluyor, kesilen elektrik oluyor. İkimiz de yere serilmiştik o gece. Öyle bir kafaydı işte.

Şimdi tepelerden aşağı bakıyorum. Kara yılanlar gibi kıvrılıp giden asfalt yollara. Kayaların arasında, balkondan sarkan çocuklar gibi boşluğa uzanmış ağaçlara. Sanki köklerinden kurtulup havaya karışmak istiyorlar.

Bazen yine oturuyorum aynı yerde. O geceki tadı yok tabii. Kelimelerin gelip benimle konuşmasını bekliyorum. Onlar da gelmiyorlar. Bazen bir iki fısıltı duyuyorum, o kadar.

"Aslında o kadar da önemli biri olmadığımızı anladığımızda neden üzülüyoruz ki?" diye sormuştu o gece. "Bunun temel bir aydınlanma anı olması gerekmez mi? Hepimizi önemli insanlar olduğumuza inandırdılar. Sonra da çekip gittiler."

Sonra da gitmişti. Evet. Önemsiz insanlar olduğumuzu hatırlamaya yeniden ihtiyacımız var.

63. ahmet'i öldüren ağaç

Ahmet, hayatımda tanıdığım en iyi çalım atan adamdı. Karşı takımdaki herkesi çalımlamadan gol atmak istemediğinden topu kaleye değil de taç çizgisine doğru sürdüğü bile olurdu. Annesi hastaydı. Bir gece öldü. Ertesi gün bütün arkadaşlar kendi annemiz ölmüş gibi ağlamaya söz verdik. Çünkü Ahmet'in bu acı olay nedeniyle futbolu bırakmasını istemiyorduk. O gün Ahmet'le beraber herkes ağladı ama ben bir türlü duyguya girip ağlayamadım. Ortalıktan kayboldum, ağlamış süsü vermek için kızarana kadar gözlerimi kaşıyıp geri döndüm. Ahmet sonraki günlerde de ağlamaya devam etti. Biz de gözlerimizi kaşıdık. Bizim çocuklara da göstermiştim bu numarayı. Ahmet, annesinin öldüğü günlerde ne zaman bizi görse gözlerimiz ağlamaktan kızarmış gibiydi. Bir yalanı söylemek kolaydır, sürdürmek maharet ister.

Ahmet'i yıllar sonra Ankara'dan kurban bayramı tatili için geldiğimde gördüm. Bir Kartal SLX almış, önümde patinaj yaparak durdu, sarıldık. "Atla Çınarcık'a gidelim," dedi. Atladım. Arabayı da top oynadığı gibi kullanıyordu; solluyor, sağlıyor, makas atıyor, yolun ve emniyet şeridinin bü-

tün imkânlarını kullanarak bir şekilde geçiyordu önündeki aracı. Korukôy'de arabayı manzaraya çektik; Ahmet ot sardı, ben de tekelden bira aldım. Kafayı iyice bulduktan sonra Kale Disko'ya gittik ama damsız almadılar. Ortak bir kız arkadaşı aradık. Geldi bizi içeri soktu. İkimiz birden kıza yazmak zorunda kaldık, çok çirkindi. Acıma duygusu uyandıracak kadar çirkin. Çok durmadı gitti zaten, kendisine mecburen yazdığımızı anlayacak kadar temiz kalpliydi. O gittikten sonra dedim ki, "Ahmet, biz o zaman yalandan ağlamıştık." Ne demek istediğimi anlamadı. Annesi öldüğünde bizim kendisiyle beraber ağladığımızı unutmuş. Onun böyle bir şeyi nasıl unutmuş olabileceğini de ben anlamadım. "Ahmet," dedim. "Büyük bir fedakârlık ve sahtekârlık vardı orada. Sadece sekiz yaşındayken aynı anda fedakâr ve sahtekâr olabilirsin. Ondan sonra çözerler seni, hiçbir yamuğun kaçmaz gözlerinden. Bak kız da gitti, niye gitti, kendimizi borçlu hissettiğimiz için ona yazdığımızı anladı çünkü."

Üç sene önce o çirkin kız, romantik bir muhasebeciyle evlendi. Ahmet de Samanlık yolunda öldü. Öndeki aracı yine geçmiş ama direksiyon hâkimiyetini kaybedince yol kenarındaki asırlık ağaçlardan birine toslamış.

Geçen yaz eski arkadaşlarla sahilde oturuyorduk. Ahmet'in annesi öldüğünde yalandan ağlayan arkadaşlar. "Kalkın, Samanlık yoluna gidelim," dedim. "Ahmet'i öldüren ağacı keselim." Bahçe malzemeleri satan bir arkadaştan elektrikli testere aldık. Mühendis bir arkadaş da, ağaç üstümüze ya da yola değil de kenara düşsün diye, hangi açıyla nereden nereye doğru kesmemiz gerektiğini gösterdi. Ama elektrikli testere sesine yakınlarda oturan insanlar uyandı. Meseleyi çaktılar. Jandarmayı aradıklarını söylediler, biz de kaçtık.

Ahmet'i öldüren ağaç hâlâ orada. Ahmet 130'la girdi, biz kenarından yonttuk, biraz yamuldu; ama hâlâ inatla duruyor. Önünden her geçtiğimde buruk bir öfkeyle bakıyorum

o ağaca. Ne zaman bir ölüm haberi alsam, ne zaman kendimi bok gibi hissetsem, ne zaman bir şeyleri düzeltmeye çalışırken daha beter etsem aklıma o ağaç geliyor. İyi çalım atan bütün çocuklar için, çirkin ve temiz kalpli bütün kızlar için, bir gün o ağacı indireceğiz.

64. ayşenur'un ablası

Ayşenur'un ablası ilgisizlikten öldü. Otuz altı yaşında. Bir sefer mutfakta tencere tava arasında ağlarken görmüştüm onu. Alakasız yerlerde ıstırap çekmek ıstırabı ikiye katlar. Bir mezar başında ağlamak çok daha makuldür, kimse neden diye sormaz. Piknikte çekilmiş bir fotoğrafı kaldı, kalmasa daha iyiymiş, yapıştırılmış gibi duruyor, sanki yok.

İşler yolunda gitmiyorsa mazi denilen şey bir enkazdır ve hatıraların da son kullanma tarihleri vardır. Küflenirler, kokuşurlar, bozulurlar. Mezunlar derneğine pilav yemeye gidenlerin çoğunun halinin vaktinin yerinde olması tesadüf olamaz. Ancak şimdiki halinden memnunsan geçmişi hatırlatacak organizasyonlardan keyif alırsın. Hatta geçmişin ne kadar boktan olursa aldığın keyif de o kadar artar. İşler yolunda gitmiyorsa hiçbir yere de gidemezsin. Ardında bırakacak bir şey yokken kim gidebilir? Hiçbir yere doğru uzun bir yürüyüş, bunu kim göze alabilir?

Ayşenur, gizemli, kindar ve çok güzel bir kızdı. Sahilde görmüştüm, seneler önce, kapkaranlık bir gündü, okullar kar tatilindeydi. "Benim yüzümden mi?" diye sormuştu. Ab-

lasının kendi yüzünden öldüğünü düşünüyordu. Mahcup, tereddüt içinde, avutulamaz. "Evet," diyemedim. Böyle durumlarda dürüstlük insanı en çok yaralayan şeydir. Bir soru sorduğumuzda dürüst bir cevap beklemeyiz. Bizi hayal kırıklığına uğratmayacak bir cevap bekleriz. "Hayır," da diyemedim. "Boş ver," dedim.

Yağmur durur, saçaklardan ve ağaç dallarından düşmeye devam eden taneleri kalır. Hiç kimse bıçakla kesilmiş gibi terk edemez bu dünyayı. Bir insanın tam manasıyla ölmesi için onu hatırlayan hiç kimsenin kalmaması gerekir. Memlekette milyonlarca ölü yaşıyor bu hesapla bakarsak. Kimsenin siklemediği insanlar... Ateşböcekleri gibi, görünmek için karanlığa muhtaçlar. Belki bir gece nezarethaneleri andıran demir parmaklıklı zemin katlardan çıkarlar ve ışıltılı bir mezarlık mahallesi kurarlar. Sonra da silahlanıp gelirler, ortalığın anasını sikerler. Herkesi öldürürler. Herkes öldüğü için de herkes unutulmuş olur. Böylece eşitlik sağlanmış olur. Bir Tanrı varsa eğer o gece kendini de bağışlamak zorunda kalır.

Bir insan pencereyi açıp sokağa atlayabilir, ama hiç kimse pencereyi açıp "Bana acıyın," diye bağıramaz. Ayşenur'un ablası dördüncü kattan atladı, hastanede öldü bir hafta sonra. Onu hatırladıkça *Görünmez Adam* filmi geliyor aklıma. Görünmez bir kadın, görünmez bir duvara çarptı ve kimse bunu görmedi.

65. iyileşen adam

Tek kulaklı bir adamdı ve yakın akrabaları dışında hemen hemen hiç kimse bunu bilmiyordu. Fark edilmesin diye saçlarını uzatıp kulaklarının üstünü kapatırdı her zaman. Yağmurlu bir akşam işinden çıkıp evine giderken dört yol ağzında bir ihtiyar gördü. İhtiyar titriyordu ve kaybolmuştu. Elinde bir kâğıt vardı; yağmurda buruş buruş olmuş, mürekkebi akmış o kâğıdı, sanki hayattaki bütün varlığı oymuş gibi tutuyordu. Kâğıtta ihtiyarın adresi yazılıydı. Adam kâğıdı aldı, yolu aydınlatan elektrik direklerine doğru yürüyüp okuyabileceği bir ışık kaynağı ararken dünya birden karardı. Gözünü açtığında hastane odasındaydı. Adama bir motosiklet çarpmıştı ve bir bacağını kesmişlerdi. Henüz bundan haberi yoktu. Bacağının kesildiğini öğrendiğinde aklına gelen ilk şey, bunu nasıl saklayacağı oldu. Olmayan bir bacağı, bir kulak gibi kolayca saklayamazdı. Ama yeterince düşünebilirse olmayan bir bacağı da varmış gibi gösterebilmenin bir yolunu bulabileceğini hissediyordu. Karısı, hastane odasının bir köşesinde, adama, saklamaya çalıştığı bir hüzünle bakıp gülümsüyordu. Adam, düşünce akışını bozduğu için karısının

bakışlarına ve zorlama gülümsemesine kızıyordu. "Kendisine bakıp gülümsemeye çalışmamasını, başka bir yere bakıp ağlamaya çalışmasını," söyledi.

Adam işini bırakmıştı, onun yerine bol bol okuyordu artık. Bir gün bir kitapta kendisine ilaç gibi gelen bir cümleyle karşılaştı. "İnsan eğer tek bacaklı olsaydı uçabilirdi," diyordu o cümle. Çünkü insan tek bacaklı olsaydı kolları da ona göre şekillenip kanat biçimini alabilirdi. Adam bu teoriyi uzun uzun düşündü, sonra da rüyalarında kendisini uçarken görmeye başladı. Bir gece yine böyle bir rüyada, bir elektrik teline takıldı ve kollarının yandığını gördü. Sadece kolları akıma kapılmış, elektrik direğine asılı kalmışlardı. Adam aşağıdan ağlayarak kollarına bakıyordu. Dehşetle uyandığında, kollarının yerinde olduğunu görüp rahatladı, rüyadan kalma gözyaşlarını kollarının dışına sevinçle sildi. Ama ertesi gece çok daha acayip bir rüya gördü. Bu sefer uçmuyordu, iki bacağı da sapasağlamdı, kollarıyla bacaklarına vurup yollarda manasızca yürüyerek bunun tadını çıkarıyordu. Ama birden kollarının bedeninden ayrılıp başka bir yöne gittiklerini gördü. Güneşli ve kalabalık sokaklarda kollarının peşinden koştu ama onları yakalayamadı.

Dehşetle uyandığında hiç uyanmamayı tercih ederdi. Yerlerinde olup olmadıklarını kontrol etmek için bir koluyla diğer kolunu yoklamak istedi ama yapamadı. Çünkü kolları yerinde yoktu. Mutfakta kahvaltı hazırlayan karısına, "Kollarımı gördün mü?" diye bağırdı. Aspiratör çalıştığından adamı tam olarak duyamayan karısı, "Nerede çıkardıysan oradadır," dedi. Kocasının yine çorabının tekini kaybettiğini düşünüyordu. Zaten çorapları tekti kocasının, diğer tekin anlamı yoktu yıllardır. Karısı, çorap tekini kaybeden tek bacaklı bir adamın, iki teki birden kaybeden iki bacaklı bir adam nispetinde pasaklı olduğunu düşünüp sinirlenirdi bu duruma. Ama yatak odasına girip de kocasını öyle gö-

rünce dehşete kapıldı. Bütün evi aradılar ama adamın kollarını bulamadılar.

Adam, kollarının çalındığını iddia ediyor, "Polisi arayalım," diyordu. Karısı bu fikre ihtiyatla yaklaştı ilk önce, ama adamın ısrarlarına dayanamayıp 155'i aradı ve cep telefonunu adamın tek kulağına yasladı. Adam, rüyasında kollarının çalındığını polise söyleyemedi, onun yerine, "Bir hırsızlık vakası var," dedi sadece. Polis, "Ne çalındığını," sorunca bir şey diyemedi, yutkundu. Karısına, gözleriyle, telefonu kendisinden uzaklaştırıp kapatmasını işaret etti. Karısı bütün evi silip süpürdü, sonra da akşamüstü adamı terk etti. "Seninle bambaşka hayaller için evlenmiştim," dedi giderken. "Delirmek için değil. Lütfen beni anla." Adam gözleriyle anladığını işaret etti.

Ertesi gün kapıcının yardımıyla hastaneye gitti, ama anlattığı hikâyeye psikiyatri kliniğindeki doktorun dışında hiç kimse ilgi göstermedi. Doktorla uzun uzun konuştular. Evet, adam çok üzgündü, evet, adam depresyondaydı; ama kolları kendisinden çalındığı için öyleydi. Doktorun iddia ettiği gibi, ruhunun derinliklerinde olan bir huzursuzluk değildi bu. Çok daha yüzeyde, çok daha fiziksel bir şeydi. Saatlerce, hatta günlerce konuşmasına rağmen doktoru buna ikna edemedi, doktor da adamı aksine ikna edemedi. Şizofreni kliniğiyle evde yaşamak arasında bir tercih yapmak zorundaydı artık. Hikâyesini ısrarla savunmayı sürdürürse şizofreni kliniğinde yaşamak zorunda kalacağını anlayınca doktorla uzlaşmayı seçti. Hatırlamadığı ya da hatırlamak istemediği bir kaza sonucunda kollarını kaybettiğini kabul edip evine döndü.

Sabahları, öğlenleri, akşamları ve geceleri pencerenin önünde oturup hüzünle karşı apartmana baktı. Hiç kimse o apartmana o kadar çok ve o kadar hüzünle bakmamıştı daha önce. Bu arada o apartmanda oturan öğrenci kızlardan bi-

rine âşık oldu. Kız da adama âşık oldu, çünkü yok olan her şeye ilgi duyuyordu. Ayrıca düşünceli bir kızdı, adamın bütün bakımını üstlenmişti. Adam dehşetli rüyalardan ağlayarak uyandığında o da hemen uyanıyor, adamın gözyaşlarını siliyordu.

Tam olarak yaşama sevinci denemese de, adam eski canlılığından bir parçaya kavuşmuştu o kız sayesinde. Ama bir gün sevişirlerken adamın penisi kızın ağzında kaldı. Kız, bunu ilk başta anlayamadı. O dehşetle bağırana kadar adam da anlayamadı. Adamın penisini bir buz kovasına koyup hastaneye gittiler. Doktorlar penisi yerine diktiler ama bir hafta sonra kendiliğinden düştü. Tekrar diktiler tekrar düştü. İki ameliyat arasında kaptığı enfeksiyon nedeniyle adamın diğer bacağını da kesmek zorunda kaldılar bu arada. Böylece adam sadece baş ve gövde olarak kaldı.

Adam yoğun bakımdan çıktığında kız, onu dudaklarından öptü ve terk etti. "Yok olan her şeye ilgi duyuyorum ama bu kadarı da fazla," dedi giderken. "Lütfen beni anla." Adam gözleriyle anladığını işaret etti.

İki hastabakıcı üç günde bir adamı yıkayıp tıraş ediyorlardı. Bir gün bu tıraş esnasında diğer hastabakıcıyla muhabbete dalan hastabakıcı, usturayla adamın kulağına vurdu ve böylece adamın tek kulağı da elinde kaldı. Doktoru çağırdılar, "O kadar güçlü vurmamıştım usturayı, böyle bir şey olamaz, sadece küçük bir kesik olması gerekirdi," diye savundu kendini hastabakıcı. Kulağı yerine diktiler ama bir hafta sonra kendiliğinden o da düştü.

Adam çok sıkılmıştı hastanede. Kendisini bir sürü parçası kaybolmuş bir yapboz gibi hissediyordu. Bir akrabasını arayıp köyüne gitmek istediğini söyledi. Biraz daha kaybolmadan önce, kalan son varlığı ve enerjisiyle köyünü görmek istiyordu. Akrabası, onu köyüne götürdü. Adamın doksan altı yaşındaki annesi pencerenin önünde hüzünle oturuyor-

du, adama baktı, yanaklarından öptü ve, "Hiç değişmemişsin," dedi.

Ertesi sene annesi öldü. Adam evlerinin penceresinden, geçip giden günlere hüzünle bakmaya devam etti. Bir gün o kadar hüzünle bakıp boynunu öyle bir büktü ki, başı gövdesinden ayrılıp açık pencereden evin önüne düştü, evin önündeki eğimde yuvarlandı yuvarlandı ve top oynayan çocukların ortasında durdu. İlkbahar yağmurlarıyla çamurlanmış yerlerde yuvarlanmaktan siyah beyaz bir meşin topa dönmüştü adamın kafası. Çocuklar da onu top zannettiler zaten. Rüzgârda doğru düzgün gitmeyen plastik topu bir kenara bırakıp adamla oynamaya başladılar. Ama akşama doğru çocuğun biri adama öyle bir abandı ki adam bir hurma ağacının dalları arasına sıkıştı. Bu ağaç, beş sene önce ölmüş, Uğursuz Osman denen birinin bahçesindeydi ve çocuklar o bahçeye girmeye çekindikleri için orada kaldı adam.

Adam artık acıkmıyor ve susamıyordu, canı da yanmıyordu. Pencere önünde kalan kalbini özlüyordu bazen, ama sadece düşünceleriyle özlediği için, bu özlemi kalbinde hissedemediği için katlanabiliyordu bu ayrılığa. "Kalbim de beni özlüyor mudur acaba?" diye düşünüyordu bazen de.

Hurma ağacına dadanan kargalar adamın gözlerini, burnunu, dudaklarını ve yüzünde kalan diğer et parçalarını da yediler bu arada. Dünyayı görmek için rüyalarından başka bir yol yoktu artık. Bir süre sonra da rüyalarla gerçekleri birbirine karıştırmaya başladı. Sadece uyurken dünyayı gördüğünü, uyanıkken bir kör olduğunu düşünüyordu. Bir gün yine böyle, gerçekten daha gerçek gözüken bir rüyada, babasını gördü. Babası elindeki asayla uzun bir yoldan geliyordu. "Nasılsın, iyi misin?" diye sordu oğluna.

"İyiyim babacım," dedi adam. "Yalnız göz boşluğumda günlerdir süren bir kaşıntı var. Hayalî bir kaşıntı olabilir ama gerçek bir kaşıntıdan daha beter." Babasından ora-

yı kaşımasını istedi. Ama babası oğlunun göz boşluğunu kaşımadı.

"Neden?" diye sordu adam.

"Çünkü öldüm," dedi babası.

Bunun üzerine "Hayır, ölmüş olamazsın," dedi adam. "Uzun bir yoldan, ölmek için buraya gelmiş olabilirsin; ama ölmüş olamazsın. Benimle konuşurken bir ölü olamazsın."

"Hayır," dedi babası gitmeden önce. "Ben öldüm oğlum. Önce öldüm, sonra da buraya geldim. Lütfen beni anla." Adam, asasından aldığı güçle ağır ağır uzaklaşan babasının ardından, olmayan gözleriyle, anlıyormuş gibi bakmaya çalıştı.

66. hisler ansiklopedisi

Babam fabrikadan aldığı maaşının yarısıyla yirmi sene boyunca taksit ödeyip İnan Yapı Kooperatifi'nden bir daire sahibi oldu. Taksitlerin bittiği ay deprem oldu, ev yıkıldı. Tek yumrukla nakavt. Her zaman böyle olur. Mutlu olmak için bir sürü faktörün bir araya gelmesi gerekir. Mutsuzluk için tek neden yeter.

O sene üniversiteye başladım, depremzede olduğum için başbakanlık bursu bağladılar, geri ödemesiz, eski parayla ayda 100 milyon. Sene 99, çok iyi paraydı benim için. Belki de bu yüzden evin yıkılmasından gizli bir zevk de aldım. Ama o felaketten aldığım gizli zevk yüzünden olsa gerek yıkılan ev peşimi hiç bırakmadı. Hâlâ ana mekânın o ev olduğu kâbuslar görüyorum.

Banka kartı Zeynel Abi'de duruyordu. Burs yatınca Vakıflar Bankası'ndan parayı çekiyor, sonra defterdeki hesabımla elindeki parayı karşılaştırıyordu. Genelde borçlu çıkıyordum. O sene takıldığım birahanenin sahibiydi. Borca mahsuben, boşalan bira fıçılarını götürüyor, dükkân önünden doluları getiriyordum. Ayrıca çok sarhoş olan müşterilere,

sağda solda düşüp kalmasınlar diye taksiye kadar eşlik ediyordum ve bütün bunları yaparken esprili olmaya da gayret ediyordum. Maddi durumun kötüyse kendini sevdirmek zorundasındır. Ekonomi politiğin insan mizacını belirlemesi de diyebiliriz.

Zeynel Abi'nin yerinde bir aile gibiydik. Ama Yudum reklamında, yağın ne kadar hafif olduğunu anlatmak için, yemek sofrasında otururken birden uçmaya başlayan o aile gibi, o derece absürd. Çeşit çeşit adam vardı. Erkek mekânıydı. Sonra bir gün o tabu da yıkıldı. Akşamüstü beşi çeyrek geçe. İçeri giren kadın otuz beş yaşlarındaydı, o ana kadar gördüğüm en güzel kadındı. Belki de olması beklenmeyen bir yerde gördüğüm için öyle gelmişti. Tam bilemiyorum.

Kadın barın önünde durunca Zeynel Abi önce kadına sonra da birahanenin içindeki herkese dikkatle baktı. Bu kamera şakasını kimin tertip ettiğini anlamaya çalışıyordu sanki. Kadın viski istedi. Haliyle viski içilebilecek türden bir yer de değildi. Zeynel Abi, bir gözünü kadından ayırmadan, rafta durmaktan sararmış Ankara viskisinin tozunu aldı, rakı bardağına duble rakı ölçüsünde koyup verdi. Kadın kendisine bakanları umursamadan bardaktaki viskiyi bir dikişte içti. Bir tane daha istedi. Onu da aynı şekilde içip gitti. Ertesi gün de tekrarlandı bu olay ve sonraki günlerde de. Saat gibiydi, her akşamüstü geliyor, iki duble viskiyi fondip yapıp hiçbir şey söylemeden gidiyordu. İlk başlarda merak ediyorduk, kimin nesidir diye uzun uzun tartışıyorduk, sonra ona da alıştık. İnsan her şeye alışıyor. Bunu uzatmayacağım, Dostoyevski, *Ölüler Evinden Hatıralar*'da, bu her şeye alışma durumunu bütün tafsilatıyla anlatır.

Sonra bir akşamüstü kadın gelmedi. Zeynel Abi, belki geç gelir diye normalden bir saat sonra kapattı birahaneyi. Ama o kadın bir daha hiç gelmedi. İlk başlarda yine merak ettik, birden ortaya çıkan kadının niye birden yok olduğunu tar-

tıştık uzun uzun. "Öldü," diyenler oldu. "Devlet memuruydu başka bir ile tayini çıktı," diyenler oldu. "Yunan ajanıydı deşifre olunca Kıbrıs Rum Kesimi'ne gitmek zorunda kaldı," diyenler bile oldu, çeşit çeşit komplo teorisi. Bir süre sonra kadının yokluğuna da alıştık. Bu duruma en çok Zeynel Abi bozuldu. Çünkü bir yerlerden ucuza iki şişe kaçak Jack Daniels almıştı. Kaçak viskinin öldürmediği zamanlar. Paşabahçe'den viski bardağı bile almıştı. Bu kadar yatırımdan sonra kendini aldatılmış hissediyordu doğal olarak.

Varlığına da yokluğuna da alıştığımız kadını bir yıl sonra falezlerde gördüm. Gözlerini karanlık sulara dikmiş içiyordu. Yanına oturdum. "Siktir git," dedi. Elinde hazır beklettiği sustalıyı açınca kalkıp yürüdüm. Arkamdan, "Bir dursana," diye seslendi, durdum. "Ben seni nereden tanıyorum?" Durumu anlattım. Bıçağı kapattı. "Her gün gidiyorsun mu oraya?" diye sordu.

"Hayır," dedim. "Haftada altı gün. Sen niye gelmiyorsun artık?"

Cevap vermedi. Önündeki J&B şişesinden bir yudum aldı. Sonra bana uzattı. Ben de bir yudum alıp yanına oturdum. İçki şişelerine dandik plastik zımbırtıların takılmadığı zamanlar. Sustalıyı tuttuğu elinde bir de kâğıt mendil vardı. Ağladığı için rimele bulanmıştı.

"Seni kim üzdü bu kadar?" diye sordum.

"Boş ver."

"Çok mu özel?"

"Hayır, çok klasik."

"Anlıyorum," dedim. "Kadınlar bekliyorlar, güvenebilecekleri bir adam arıyorlar. Sonra da o adamın piçin biri olduğu ortaya çıkıyor. Ve böylece bir kere kırılması gereken kalpleri iki kere kırılıyor."

"Sen kaç yaşındasın?" dedi.

"Yirmi bir," dedim, on dokuz olduğum halde.

"Hiçbir bok bilmediğin halde her şeyi bildiğini zannediyorsun," dedi. Saldırgan bir tavırla söylememişti bunu. Birine en sert lafı söyle ama yumuşak bir ses tonuyla, gülümseyerek söyle o lafı, alınmak istese bile alınamaz.

"Kız arkadaşın var mı?" diye sordu.

"Bazen."

"O nasıl oluyor?"

"Sadece sarhoşken gidiyorum. Bazen içeri alıyor, bazen almıyor. Hiçbir şey içmiyor ama kafası benden güzel. Komşulara kuzen numarası yapıyoruz. Karışık bir durum."

"Onu elinde tutmak istiyor musun?"

"Bazen."

"O zaman onu sürekli suçla," dedi. "Bazen suçlama sürekli suçla. Suçsuzluğunu kanıtlayamadığı sürece sana kötü davranamaz."

"Niye öyle yapsın ki?"

"Çünkü biz kadınlar doğuştan suçlu olduğumuza inanırız."

"Tamam," dedim. "Bunu değerlendireceğim."

J&B bitti, parkın karşısındaki tekelden bira alıp geldim.

"Ne iş yapıyorsun?" diye sordu.

"Ansiklopedi işindeyim."

"Ansiklopedi mi pazarlıyorsun?"

"Hayır, yazıyorum."

"Ne Ansiklopedisi?"

"Hisler Ansiklopedisi. İnsan duygularını sınıflandırıyorum. Biraz saçma gözükebilir ama gerçek. Üçüncü cilde geldim. Üçüncü defter yani."

"A'dan Z'ye mi gidiyorsun?"

"Hayır, en hafif duygulardan başladım en çok yaralayanlara doğru gidiyorum."

"İyi o zaman," dedi. "Bir gün bitirirsen haber ver. Okumaya sondan başlayayım." Biraları bitirdik, telefonları kaydet-

tik, gün aydınlanırken aksi istikametlere yürüdük. Bir hafta kadar sonra aradım, soğuk konuştu. Bir daha aramadım.

Aradan bir sene daha geçti. Kafam çok bozuktu, bir gece "bazen" gittiğim kız arkadaşımın evine gittim yine. İçeri almadı. Kapıyı çalıp durdum, umursamadı. Yönetici geldi, bağırıp çağırmaya başladı, beni göğsümden itti. Sonra da cep telefonuyla polisi arayıp, "Apartmana bir sapığın dadandığını," söyledi. Öyle söyleyince adamın ağzının ortasına bir tane vurmak istedim ve aynı anda da vurdum. Sanki düşünce gücüyle vurmuştum. Karısı bir çığlık attı. O çığlığı duyar duymaz yaptığıma pişman oldum. Kaçacaktım ama diğer komşular da gelip çevremi sardılar. Apartmanın önünde polisi beklemeye başladık. Beş dakika sonra gelen ekip aracından bir sivil polis indi, önce telsizle kafamı yardı sonra da derdimin ne olduğunu sordu. Benden daha sarhoştu. Kuzenime geldiğimi söyledim.

"Gel böyle," dedi. Gittik kapısını çaldık, "Bu senin kuzenin mi?" diye sordu beni gösterip. Elimi kafamdan çektim, avucumdaki kanı gösterdim.

"Evet," dedi. "Uyuyakalmışım duymadım."

Polis nüfus cüzdanımı alıp bir gözünü benden ayırmadan elinde evirip çevirdi, doğum yerime baktı, "Depremde bir şey var mı?" diye sordu.

"Vardı kalmadı," dedim. Önceden hazırlanmış bir espri.

"Geçmiş olsun," deyip gitti.

Sabaha karşı mutfakta oturuyorduk, kafamın yarılan kısmına tentürdiyot sürerken özür diledi. Neden özür dilediğini sordum. "Hep benim yüzümden," dedi.

"Kendini suçlamana gerek yok. Benim serseriliğim."

"Kapıyı açsaydım böyle olmayacaktı."

"Kapına dayanan bir sarhoşu içeri almak zorunda değilsin."

Tentürdiyotlu bezi kafama bastırırken, "Canın çok acıyor mu?" diye sordu.

"Biraz."

"Hep benim suçum."

"Hep senin suçun değil," dedim. "İnsan kendi felaketini seçemez. Kendi felaketine aktif katılım içinde olabilir ama yine de onu seçemez. Yıkılmak için dizilen domino taşları gibiyiz. Biri gelir sana çarpar, seni yıkar ama onu da başka biri yıkmıştır. Biraz tepeden, soğukkanlı bir zaviyeden bakınca göze hoş gelen bir görüntü aslında. Kendi felaketinden bile zevk alabilirsin böylece. O felakette seni diğer insanlara bağlayan şeyi görürsün çünkü. Bu durumda herkes suçlu olduğuna göre hiç kimsenin suçlu olamayacağını anlarsın. Herkes birbirini yıkar. İnsana kim vurduya gitmek yakışır."

"İnsan iradesini hiçe sayıyorsun o zaman."

"Hayır. İnsan iradesine hayranım. İradeli insan yirmi sene çalışıp bir ev alır ve sonra o evin yirmi saniyede yıkıldığını görür. Her şeyini kaybetmiştir ama pes etmez, yirmi yılının boşa geçtiğini anlamıştır ama bunu kimseye çaktırmaz. Sonra cebinde taksi parası bile kalmadığından bir bayram arifesinde otogara valiz taşımak zorunda kalıp kalp krizi geçirir. Hastaneye götürürler ama hastanede yeterli teçhizat yoktur. İradeli insanı bir ambulansa koyup başka bir hastaneye gönderirler. Ama başka iradeli orospu çocuğu insanlar ambulansa yol vermezler ve o iradeli insan hastaneye varamadan trafikte ölür. Ambulansın sirenleri iradeli insan ölmemiş gibi çalmaya devam eder bir süre daha. Sirenler çalarken iradeli insanın kafasından geçen son düşünce de 'Ben nerede yanlış yaptım,' olur. İşte sana babamın ve insan iradesinin hikâyesi."

"Ansiklopediyi bitirdin mi?"

"Bıraktım."

"Niye?"

"Hissedecek bir şey kalmadı."

"Şimdi ne yapacaksın?"

"Bilmiyorum," dedim. "Zeynel Abi'nin yerini bırakıp başka bir yer arayacağım, çünkü hep kendime bir yer aradım. Kartı da geri almayacağım."

"Saçmalama," dedi.

"Bursu kestiler zaten," dedim.

67. 2009 yazı geri gelmeyecek

ilk fotoğraf:

2009 yazı geri gelmeyecek. Geri gelmeyecek diğer yazlar gibi. Üstadın Kurtuluş'taki terasındaydık ekseriyetle. Üstat, "Dün gece bira içerek iyi yaptık kardeşim," derdi her sabah. "Rakı gibi başını ağrıtmıyor insanın, aptallaştırmıyor sabahları." Sonra sakalını sıvazlayıp "haksız mıyım" der gibi bakardı. Ben de meselenin derinliğini yeni kavramış insanların yarı şaşkın edasıyla, "Haklısın üstat," derdim. Üstadın kardeşi Serhat, Amerika'dan yeni gelmişti yaz tatiline, orada doktora yapıyordu. İçince güzel konuşur ama konuya giremezdi bir türlü. O kadar güzel konuya giremezdi ki bazen, konuya girememenin kendisini bir konuya dönüştürürdü. Ayrıca sıkı şairdi. Ama asıl uzmanlık alanı ne karşılaştırmalı edebiyat ne de şiirdi, at yarışıydı, yani en azından bence. Her sabah kahvesini yapıp bir akademisyen ciddiyeti ve şair titizliğiyle bültenin başında çalışırdı. Üstat da Talcid'ini çiğneyip *Radikal* dış haberlere makale çevirirdi. Benim işim gücüm yoktu, üstadın altıncı kattan düşen kedisi Pempe'nin

yamulan sırtını düzeltmeye çalışırdım. Serhat'ın yaptığı kupona biz de ortak olurduk. Üçüncü ayaktan sonra hâlâ yatmadıysak hep beraber takip etmeye başlardık. Bir akşamüstü altılıyı tutturup sarılmıştık evin içinde, zıplayıp durmuştuk, yazın en sevinçli anıydı. 600 lira vermişti altılı, adam başı 200 lira, güzel para.

Parayı bulunca bir evim olduğunu hatırlamıştım. Beşiktaş'ta, 82 basamaklı o ev. Balkona çıkıp Şair Nedim'den geçen taksileri saymıştım o gün. "Bir apartmandan atlamak bir gökdelenden atlamaktan daha zor olmalı," diye düşünmüştüm. Dört yüz on ikinci taksi geçerken tanımadığım bir numaradan aramıştı Üstat, "Nasılsın kardeşim?" demişti. "Pembe'nin anasını sen mi siktin? Yamuktu daha beter yamulmuş."

"Hayır," dedim. "Ben sadece düzeltmeye çalışıyordum. Bu numara ne?"

"Telefonun numarasını değiştirdim."

"Niye?"

"Çok çalıyordu. Kupon yaptık geliyor musun?"

"Yok," dedim ama aklım orada kaldı. Akşamüstü yine aradı.

"Tutturduk."

"Hasiktir," dedim. "Ne kadar verdi?"

"2100 lira."

"Geliyorum."

"2100 liralık altılıyı üç tekle nasıl tutturdun Serhat," diye sordum gidince.

"Paran tükendiği zaman hata yapma şansın kalmaz," dedi.

Ben de "Anlıyorum," dedim. "Kazanılmış kupona sonradan ortak olunmaz ama yüzer lira verin en azından."

O yaz başka altılı tutturamadık ama o akşam rakı içtik, kadınlar gülle atma şampiyonasını seyrettik, ölülerden konuştuk. Rakı içince ölülerden konuşmak icap eder. Belki rakı içerken araya giren sessizlikler daha uzun olduğu için, o sessizlikler ortama ruhani bir hava kattığı için.

ikinci fotoğraf:

Komşunun kızı, günde 250 mesaj çekiyordu o yaz. Kızı şöyle hatırlıyorum: "dıtdıt dıtdıt dıtdıt." Bisiklet sürerken bile mesaj çekebiliyordu. Mesaj attığı çocuktan çok, mesaj atıp cevap gelmesini seviyordu belki de. Yüzüne düşmediği halde saçlarını geriye atıp duruyordu. Çekici görünmek için değil, çok derinlerde bir huzursuzluğun belirtisi olmalıydı bu. Beni kızın ablasıyla evlendirmeye çalışıyorlardı. Bir gece apartmanın önüne hafif sallanarak gelmiştim. Çakırkeyiflikten sonra zilzurnalıktan önceydim. Çöp konteynırlarını devirip "Bütün söylenecekler söylendi bütün susulacaklar susuldu," diye bağırmıştım. "Bütün bunlardan geriye de bir şeylerin külü kaldı ama neyin külü derseniz Allah belamı versin ki bilmiyorum. Ben iyi bir başlangıçtım sadece. Bazı insanlar sadece iyi bir başlangıç yapmasını bilirler, sıkılırlar, sürdüremezler." Kızın ablasını bana vermekten vazgeçtiler. 2009 yazı çok karışık bir yazdı öte yandan.

üçüncü fotoğraf:

Celâl Abi'yle oturmuştuk Net Piknik'in terasında. Tatlı bir yaz esintisi vardı, Ankara'da nadir olur bu. Celâl Abi, "Ne yersin," diye sordu garson gelince. Ben içerken pek bir şey yemem, o iki işi ayırırım birbirinden. Antalya'da bir adam hatırlıyorum, on yaz önce. Birahaneye girdi, bir ufak rakı söyledi, bir de tuz istedi. Rakı geldikten sonra cebinden bir erik çıkardı, rakı bitene kadar aynı eriği tuzlayıp tuzlayıp kemirdi. Belki de onu örnek aldım. Tabii erik kemirmiyorum, ben biracıyım. Bir avuç leblebi olsun, bütün akşam başka bir şey istemem. Celâl Abi köfte söyledi. Mamak Cezaevi'ni anlattı sonra, temmuz ayındaki açlık grevini. Cezaevi idaresi sıcaktan bayılıp açlık grevine son versinler diye kalorifer-

leri yakmış yazın ortasında. "Nasıldı abi?" dedim. "*İlahi Komedya*'yı oku," dedi. "Cehennem kısmını." Eve gidip *Moby Dick*'e başladım. Sadece büyük yazarları okumaya karar vermiştim o yaz.

dördüncü fotoğraf:

Salih'le balıkçı barınaklarında oturmuştuk bir akşamüstü. Durgun denizi titreten ince bir rüzgâr esiyordu. Gökyüzü turuncu, mor, mavi ve biraz da griydi. Salih hiçbir şeyi terk edemeyen bir adamdı. Yarım saat oturduğu kafeden ayrılırken bile hüzün duyardı. Bir kız arkadaşı vardı, on yıldır beraberdiler. "Birini terk etmek teorik olarak imkânsızdır," derdi. "Onu terk ettim diyelim, peki hatıraları nasıl terk edeceğim? O tonlarca hatırayı zihnimde değil de sanki sırtımda taşıyacakmışım gibi hissediyorum." O akşam oturduğumuz yerden ayrılırken de dönüp arkasına bakmıştı hüzünle. "Geçmişi unutmak istiyorsan geleceğe de gözlerini kapatman gerekir Salih," demiştim o zaman.

"Bu cümle senin mi?" diye sormuştu.

"Benim hiçbir şeyim yok Salih. Uykum bile."

"Bak bu laf güzelmiş."

"Bu laf da benim değil, Memet Baydur'un."

beşinci fotoğraf:

Olympos'ta sahilde, dalgalar vurdukça kıyıda parlayan planktonlara bakmıştık bir gece. Plankton çok duygusal bir şeydir, adı gibi değil. Bence planktonların adı harikulade olmalı ya da hüsnüniyet. Ekseriyetle olmalı en azından, muhtemelen bile olabilir. "Bu anı önceden o kadar çok düşünmüştüm ki gerçek olunca eksik gibi geldi," demişti. "Kopuk bir düğme gibi, bir şeyler eksik değil mi sence de?"

"B vitamini eksikliğinden," dedim. "İnsandaki bütün eksikliklerin kaynağı B vitamini eksikliğidir." Sonra dans etmiştik. Ben dans etmeyi beceremem ama sahilde herkes dans edebilir diye düşünmüştüm. Neresinden bakarsan bak güzel bir yazdı. 2009 yazı geri gelmeyecek.

son fotoğraf:

Bekâr Sokak'ta yürümüştük sonra, yaz biterken. Bazı sokaklarda yalnız yürünmez, illaki biriyle paylaşmak gerekir o sokağı. "Bana öyle bakarsan nasıl ağlayabilirim ki?" demişti. O kadar sıcak bir gülüşle söylemişti ki bunu dokunsam elim yanardı.

Benim, Çehov'dan ve o yazdan öğrendiğim şey şu: Fırsatı varken ağlamalı insan. Ele güne sergilenmeyecek duyguları olduğunu düşünmemeli. Sadece gözüne sabun kaçmış çocuklara bırakmamalı bu işi. Derdini anlatabilecek kadar ağlayabilmeli en azından. Ve önündeki yol yürüyebileceğinden uzun olsa da yürümeli o yolu, yürüyebildiği yere kadar. Sonunda perişan olacağını bilse de, zihni karmakarışık ve kalabalıkken kendisi yapayalnız kalacağını bilse de yürümeli. Ne zaman başladığını fark etmediğimiz yağmurun ne zaman bittiğini de anlayamamıştık o yaz. 2009 yazı geri gelmeyecek. Geri gelmeyecek diğer yazlar gibi.

68. saffet semerci bu bankta delirdi

Eskiden bizim evin karşısında armut bahçeleri vardı. Çocuklar armut çalardı. Şimdi açık otopark var. Çocuklar oto teybi çalıyor. Aslında pek fazla bir şey değişmedi. Ben de değişmedim. Fırsat olsa değişirdim. Kim istemez ki bir uçurtmayla yer değiştirmeyi.

On yedi yaşındayken yanıma bir fahişe gelip, "Sigaran var mı?" diye sormuştu. "Kullanmıyorum," demiştim. "O zaman sigaraya başla ve bana ikram et," demişti. Sigaraya böyle başladım.

Pansiyoner kimliğimle bir kıyı kasabasında manasızca dolaşıyordum o eylül. Sene 2002, ayın üçüydü, saat 17.42. Bir siktir git diyenim bile yoktu. Yanıma tek gözü kör bir kadın geldi. İlk başta falcı zannettim ama öyle değilmiş. Bir delilikölçer icat etmiş. Kaç metre delirdiklerini anlayabiliyormuş insanların. Kaç kilobayt delirdiklerini de. Tansiyon aletine benzer bir şeyi koluma taktı. Alet kolumu iyice sıktıktan sonra gözlerimin içine baktı, "Üç metre sekiz kilobayt delirmişsiniz," dedi.

"Peki," dedim. "O zaman ne yapmalıyım?"

"Çok basit," dedi. "Başparmağınızla işaretparmağınızın tırnaklarını kesip bir peçeteye koyun. Üstüne tuz ve şeker ekleyin. Üç gün üstünüzde taşıyın o karışımı. Ama kimse görmesin. Üç gün sonra başınızın üstünde döndürüp lavaboya atın. Bir şeyiniz kalmaz."

Kadının dediklerini yaptım. Üç gün sonra Ankara'ya geldim. "Tanrım," dedim. "Bana Konfüçyüs'ün istediğinin tam tersini ver. Bana kitap dolu bir bahçeyle çiçek dolu bir ev ver. Sevgili istemez. Arkadaş istemez. Para istemez. Adalet istemez. Başka bir bok istemez. Sana söz bir roman yazacağım on yedi gecede. İsmini de Tanrım Sen Daha İyi Bilirsin Tabii Ama Fincanı Arsenikten Oymuşlar koyacağım."

O gece kaldığım otelin bütün camları kırıldı. Ben yandaki birahanede gol oldu zannettim. Otelin sahibi PKK bomba attı zannetmiş. Oysaki sadece otelin önündeki elektrik trafosu patlamıştı. Otelin sahibi beni kovdu. Bu olay nedeniyle psikolojisi bozulmuş. Kısa Lark'a başlamış. O derece.

Ben gerçeğin peşindeyim. Pek çok insan gerçeğin peşinde. Ama onlardan bir farkım var. Onlar daha iyi yalan söyleyebilmek için gerçeğin peşindeler ben sadece gerçeğin peşinde olduğum için gerçeğin peşindeyim. Gerçekse nedir biliyor musunuz? Bartın Karabük yolunda satılan bir çilektir. Dünyanın en lezzetli çileği Bartın Karabük yolundaki Soğuksu Dinlenme Tesisleri'nde satılır.

Bir turizm acentesi kurdum otelden kovulduğum gece. Paket turla maziye götürdüm insanları. Üç kişi katıldı. Geri dönmediler. Onları bekliyorum hâlâ. Çünkü ücretini de ödemediler. Parayı peşin almalıydım.

Yağmurda iki sevgili gördüm bugün. Kurtuluş Parkı'nda. İleride diyecekler ki, "Ne fena ıslanmıştık o gün." Ben bu konuda yorum yapmayacağım.

Benim de bir sevgilim var. Ona çaktırmadan, sessizce ve katilce yaklaşırım genelde ve birden öperim. Derim ki, "Sa-

kın korkma. Katil balinalar denizlerde yaşar. Karaya gelip seni öldüremezler asla. Buna müsaade etmem doğal olarak." O da bana der ki, "Tamam korkmuyorum ama öpüşürken gözlerini kapa." Bir dergide okumuş öpüşürken gözlerini kapatması gerektiğini.

Ne diyorduk. Gerçekler. Evet. Benim sevgilim aslında beni daha beraber olmadan terk etti. Ben de ona telefon açıp sustum. Demedim ki, "Ah! Seni seven bu adamın yüreğini deldin zımbaladın dosyaladın raflara kaldırdın." Demedim ki, "Sus önce bir dinle! Sen bu cılkı çıkmış filmleri, duygu yüklü ağa paşa dizilerini seyrede seyrede, bu boktan şarkıları dinleye dinleye, hatta beş yaşından itibaren annenin saç fırçasını araklayarak onları söylemeye çalışa çalışa, duygularının esiri ya da efendisi olmuşsun azizem. Artık seninle hiçbir yere kedilersiz gidilmez."

"Hişt! Sen. Gel böyle. O elindeki ne?"

"Ses kayıt cihazı."

"Ne yapıyorsun onla?"

"Söylediklerini kaydediyorum."

"Niçin?"

"Enteresan geldi."

"Adın ne?"

"Emrah."

"Emrah ne?"

"Serbes. Sonunda t yok."

"Memnun oldum. Ben de Saffet Semerci. Benim de sonumda hiçbir şey yok. Peki, sen ne iş yaparsın sonunda t olmayan Emrah Serbes?"

"Öğrenciyim."

"Bugün ne öğrendin?"

"İtalyanca seni seviyorum demeyi."

"İtalyan bir sevgilin mi var?"

"Hayır, İspanyol dilinde okuyan bir kız var."

"O zaman neden İspanyolcasını öğrenmedin?"

"Bütün dillerin temeli İtalyanca dediler."

"O da seni seviyor mu?"

"Hayır, ne münasebet."

"Bugünün tarihi ne?"

"30 Ekim 2004."

"O zaman şunu da kaydet. Bugün Kurtuluş Parkı'nda, yağmur altında geziyordun. Bir bankın üstünde 'Emrah Serbes Bu Bankta Delirdi' yazdığını gördün. Kendine bir isim arıyordun ve ismini Emrah Serbes koydun. Bütün mirasınıysa ölü bir güvercine bıraktın. Öyle oldu değil mi?"

"Evet, öyle oldu."

"Çok güzel, çünkü bana da öyle oldu."

Galip İşhanı

Galip'in kanlı bıçaklı aşk hikâyesi dedemin şapkasını denize düşürmemle başladı. Çok sevdiğim bir şapkaydı o. Dedem, kendisini bildim bileli taktığı o şapkayı, ölmeden bir gün önce başından çıkarıp bana emanet etmişti. Hayatımda sahip olduğum en manevi değerli şey.

Asıl mevzuysa şu: Kayalıkların orada muhabbet ediyorduk o akşam, altı yedi arkadaş başlamış, sabaha karşı bir tek Galip'le ikimiz kalmıştık. Kapıları açık Kartal SLX'in teybinden Müzeyyen Senar dinliyorduk. *Ormancı*'yı ellinci kez söylüyordu. Şarkı bittikçe gidip sırayla geri sarıyorduk. Şarkı başlayınca da kayalığın ucunda duruyor, "Ormancıda gelir gelmez yıkar masayı," kısmında, ormancının masayı nasıl yıkması gerektiğini tartışıyorduk. Masanın nasıl yıkılması gerektiğini bir figürle göstereyim derken şapka elimden fırlayıp denize uçtu. Ayakkabılarımla çoraplarımı çıkarıp denize atladım. Galip de peşimden atladı hemen. Kasım ayıydı, on yıl önce. Şapkayı aldım, dik kayaların arasından, birbirimize tutunarak güç bela dışarı çıktık.

"Sen niye atladın Galip?" diye sordum.

"Burada tek başıma kalınca korktum," dedi.

Galip enteresan bir insandı. Bu hikâyenin onun hikâyesi olması bundan. Yoksa kendim hakkında, dedem hakkında yahut sadece onun şapkası hakkında bir hikâye de anlatabilirdim. Ama Galip varken ve onun kanlı bıçaklı aşk hikâyesi, diğerlerinin biraz sıkıcı hikâyeler olduklarını kabul etmek zorundayım.

Arabaya koşup kaloriferleri çalıştırdık. O anda fark ettim, Galip'in yüzü gözü kan içindeydi. Alnında derin bir kesik vardı. Sığlık bir yere atladığından dibe vurmuş, alnını kesmişti.

Hastanenin acil servisine gittik, muayene odasında beklemeye başladık. Sağlık memuru, koridorun sonundaki dinlenme odasında uyuyan doktoru çağırmaya gitti. Yakamızdan paçamızdan damlayan sular odanın içinde iyice büyüyüp göl olduktan sonra geldi doktor. Yüzü kıpkırmızıydı. Mavi gömleğinde, onca yıkamaya, kurumaya ve ütülemeye direnmiş sarı lekeler vardı. Hasta yatağındaki Galip'in yanına oturdu, cebinden yassı matarasını çıkarıp ne idüğü belirsiz içkisinden bir yudum aldı. Derin bir iç çekip mendiliyle saçsız başındaki ve alnındaki terleri sildi, sonra da yarım kalmış bir muhabbete devam eder gibi, "İnsanlar pusuda beklerler," dedi. "Mahvetmek için."

"Neyi mahvetmek için doktor?"

"Bilmiyorum. Nereden geleceklerini, ne yapacaklarını asla bilemezsin."

Sonra Nuran Hemşire geldi. O gelmeden evvel koridorda çınlayan kahkahası geldi daha doğrusu. Muayene odasına girdiğinde, üstündeki beyaz önlüğe ve saçlarındaki kepe rağmen, hemşire olduğundan emin olamıyorduk bir türlü. Hemşireler genellikle nemrut insanlardır, öyle olmalarının da bir nedeni vardır belki ama beni ilgilendiren şey bu değil. O asık yüzlü hemşire sizi ilk gördüğünde suratınıza, hasta

değilmişsiniz de onu kandırmaya çalışıyormuşsunuz gibi bir edayla bakar ya, içinizden bir küfür daha edersiniz o zaman, sizi hastaneye getiren sağlık problemine de, sağlık sistemine de, hatta bütün sağlıklı insanlara da. Ama Nuran Hemşire, kendisine söylenen güzel bir söze şen bir kahkahayla cevap vermişti az evvel. Kim söylemişti o sözü, ne demişti, o kadarını anlayamamıştık. Sadece isminin Nuran olduğunu öğrenmiştik. O ilk kahkahadan kalma küçük bir tebessüm de vardı dudaklarında. Bizi gördüğünde bile yok olmayan ısrarlı bir tebessüm. Bu ayrıntının üstünde, asıl hikâyenin o an başladığını düşündüğüm için duruyorum. Galip'le benim aklımdan aynı anda geçtiğinden emin olduğum şu soruyla başlamıştı asıl hikâyemiz: "Nuran Hemşire bizi gördüğünde neden gülümsemişti?" Bizi gören insanlar gülümsemezler. Hele gecenin kömründe, kömkütük sarhoşsak, sırılsıklamsak ve kanlar içindeysek asla gülümsemezler. Tekrar soruyorum: "Nuran Hemşire bizi gördüğünde neden gülümsemişti?"

Yüzündeki gülümseme silinirken "Geçmiş olsun," dedi Nuran Hemşire, durumun vahametini anladığından ciddileşmişti o da. Doktorun bıkkın bir yüz ifadesiyle verdiği talimatlar doğrultusunda dikişleri atmaya başlamıştı. Bir ara, "Ne iş yapıyorsunuz?" diye sordu Galip'e. O zaman anladım, Galip hiçbir şey diyemeyip öyle dalgın, karşısındakini görmüyormuş gibi bakınca.

Nuran Hemşire, Galip'in alnına dört dikiş attı. Üstüne bir de tetanos aşısı yaptı. O cevap verilmemiş sorunun dışında hiçbir şey konuşulmadı. Hastaneden çıktık, sabah ezanı okunurken Kent Lokantası'na gidip çorba söyledik. Kara bir köpek tam dört yolun ortasında, yanıp sönen trafik lambalarının altında durmuş, gözlerini bize dikmişti. Hafiften çiseleyen yağmur asfaltın üzerinde parlarken yanımıza yaklaştı. Kapkara gözlerinde tehditkâr bir ifade vardı ama o ifadenin

derinlerinde, anlayışlı, babacan bir hâl de seziliyordu. İlkokul öğretmenimize benziyordu.

Galip, "Ben âşık oldum kardeşim," dedi.

"Farkındayım," dedim.

"İlk defa âşık oldum."

"Onu da biliyorum."

"Ne yapacağım?"

"Hiçbir şey," dedim. "Oturup çorbanı içeceksin."

"Hayır," dedi. "Nuran Hemşire için ne yapabilirim?"

"Hiçbir şey yapamazsın. Belki şarkı sözlerine biraz daha dikkat edebilirsin bu aralar."

"Başka?"

Galip'in muhabbetin ucunu bırakmaya niyeti yoktu.

"Başka?" dedi yine.

Duymamış gibi yaptım, çorbamı içmeye devam ettim.

"Başka?"

"Başka bir şey yok Galip."

Ertesi akşam kayalıkların orada oturuyorduk yine. Galip, "Nuran Hemşire için ne yapabilirim?" diye sorup durmaya devam ediyordu. Ben de önce duymuyormuş gibi yapıyor sonra elinden bir şey gelmeyeceğini anlatmaya çalışıyordum. En sonunda kayalıkların dibine işerken dayanamadım, "Yapabileceğin tek şey var Galip," diye seslendim. "O da oturup sessizce acı çekmek. Bütün gerçek âşıklar gibi."

"Tamam," dedi. Der demez de alnındaki dikişleri söktü. Yüzü gözü bir anda kan içinde kaldı. Arabaya koştum, torpido gözünde Petrol Ofisi'nden eşantiyon verdikleri kâğıt mendil kutusu vardı. Bütün tomarı çıkarıp yanına koştum, alnına bastırdım.

"Ne yaptın Galip!"

"Acı çek dedin."

"Soyut bir acıdan bahsediyordum."

Anlamamış gibi baktı, "Göğsünün ortasında hissedeceğin

bir acıdan bahsediyordum Galip," dedim. "Bütün kaderini bir insana bağlamanın kederinden bahsediyordum. Kansız bir acıdan bahsediyordum. Ruhunun kanayışından bahsediyordum. İlla kanlı bir acı olması gerekiyorsa tabii."

Galip anlamamış gibi bakıyordu. Belki de maddi acıyla manevi acı arasındaki farktan haberi yoktu. Tekrar hastaneye gittik.

Galip, doktor ne diyorsa onu yapmaya çalışan hasta bakıcıyı yanına yaklaştırmadı, "Nuran Hemşire gelsin o diksin," diye tutturdu. "Nöbeti yeni bitti, yarın gelecek," dediler. Tuhaf tuhaf bakıyorlardı. Galip, "Bekleriz," dedi. Yüz otuz kiloluk hastabakıcı, akan kanı durdurması için eline bir pansuman bezi verip alnına bastırmasını söyledi, sonra da çekip gitti. Galip'in umurunda değildi, yaraya ben bastırdım. Baktım olmayacak, "Galip Allahını seviyorsan şu pansuman bezini alnına bastır, ben de Nuran Hemşire'yi bulup geleyim," dedim. "Tamam kardeşim," deyip bezi alnına bastırdı.

"Nöbeti yeni bittiyse hastanenin kafeteryasında olabilir," diyerek oraya gittim. "Şimdi çıktı," dediler. Hastanenin yanındaki lojmana koştum. Lojmanın dış kapısını anahtarıyla açmak üzereyken "Nuran Hemşire," diye seslendim. Bana dönüp korkudan büyüyen kahverengi gözleriyle baktı, "Kimsiniz?" diye sordu bir elini kapıdan ayırmadan.

"Dün gece bizim arkadaş vardı ya, alnına dikiş attığınız. Onun dikişleri söküldü. Doktor çok sarhoş. Hastabakıcı da kıllık yaptı dikmedi."

Gözlerindeki korku silinip yerini kaygılı bir ifadeye bıraktı birden. Telaştan kısılan sesiyle, "Tamam gidelim," dediğinde, dikişlerin sökülmesinin kendi kusuru olduğunu düşünmeye başladığını anladım. Koşar adım yürürken bana, dikişlerin nasıl söküldüğünü sordu. Telaşlı, cana yakın sesinde o kadar anlayışlı bir tını vardı ki, cevap veremedim. Cevap veremediğim için utandım sonra. Şu üstünde tepinip

durduğumuz dünyada bir avuç anlayışlı insan kaldı, her şeye çocukça inanmaya hazır bir avuç dürüst insan, o insanları da kandırmanın, kendimize benzetmenin yollarını arıyoruz. Kanayan kolmuş, arkadaş hatırıymış, ne fark eder ki? Amına koyayım böyle işin. Numunelik o insanlar, milyonda birler belki.

Galip'in yanına gittik. Dikiş yerlerinde kalan ipleri cımbızla çekip tekrar dikmeye başladığında, "Bunlar nasıl söküldü?" diye sordu.

Galip'le göz göze geldik. Galip yalan söyleyemez. "Ben söktüm," dedi.

"Neden?"

"Seni görmek için."

İşte orada bir karaltı geçti Nuran Hemşire'nin gözlerinden. Nuran Hemşire, Galip'e karşısında bir adam değil de ıskalanmış bir hikâye varmış gibi bakıyordu.

"Herkes güzel bir hikâyenin konusu olabilir," demişti bir seferinde dedem. "Ama bu, mutlu olacağı anlamına gelmez." Akşamüstleri, yerel gazetenin baskısını bitirince, matbaanın önüne sandalyeleri atar otururduk. Dedem matbaacıydı ama davetiye falan filan basmazdı. Ona göre ciddi bir matbaa, ya kitap basmalıydı ya da gazete. Ofset baskı gelip yerel gazeteler bizi bıraktığında bile davetiye basmaya yanaşmadı. Amatör şairlerin kitaplarını ve seçim barajını geçemeyen küçük partilerin broşürlerini bastı sadece. İşte o akşamüstü, bunu söyledikten sonra şapkasını çıkarıp gözlerimin içine bakmıştı, "Sana yalan söyleyemem evlat," diye devam etmişti. "Gerçek şu: Hikâyeleri güzelleştikçe insanlar mutsuz olurlar."

Bir hafta sonra yine aradı Galip, gece ikide. "Zafer Sitesi'nin merdivenlerindeyim kardeşim. Gel," dedi.

"Hastayım," dedim.

"Ben de," dedi.

Çıktım gittim yanına. Çok güzel bir gömleği vardı, yırtıp koluna sarmış. Sardığı yerden yere şıpır şıpır kan damlıyordu. Merdivendeki kırık bira şişesine baktım, "Ne yaptın?" dedim.

"Kolumu kestim."

"Neden?"

"Hastaneye gidelim."

"Nuran Hemşire'yi görmek için illa kendini kesmek zorunda değilsin. Bunun bir faydası olacağını zannetmiyorum."

Acil servise girdiğimizde Nuran Hemşire bizi görür görmez durumu anlayıp kaçtı. Doktor geldi, Galip'in yarasını inceledi, yanımıza oturup iki üç dakika sustu, sonra da, "İçimde hiç kimsenin kapatamayacağı bir boşluk var," dedi. Yassı matarasından bir yudum alıp pencerenin önüne gitti, içindeki boşluğu dışarıda göreceği bir şeylerin kapatmasını bekler gibi hastanenin bahçesine bakmaya başladı.

"Sanırım doktor kendini boşlukta hissediyor Galip," diye fısıldadım. Galip başını öne arkaya sallıyordu, umurunda değildi olup bitenler. Acil servise değil de bir tımarhaneye gelmişim gibi hissediyordum kendimi. Doktor beş dakika sonra bana dönüp Galip'e fısıldadıklarımı duymuşçasına, "Hayır," dedi. "Boşlukta değilim. Boşluğun kendisiyim. Sonradan oluşmadı bu, böyle şeyler sonradan oluşmaz. Kendimi bildim bileli vardı o boşluk. Zamanla büyüdü ve beni kendine benzetti. Huzurlu bir adam olmak istiyordum oysa. Sakin ve güçlü bir adam. Kendi kendine yeten bir adam. Tek istediğim buydu."

Galip başını öne arkaya sallayıp durmaya devam ediyordu, ne doktorla ne benle ne de kanayan koluyla ilgileniyordu. "Kolumdaki kesiği Nuran Hemşire'den başkası dikemez," diye tutturmuştu yine. Galip'in kolundaki kesik için endişelenen tek kişi bendim o gece. Doktoru da suçlamıyo-

rum. Bir taşra hastanesinin doğru düzgün hiçbir tıbbi cihaz bulunmayan acil servisinde, yolunu şaşırıp gelen olursa daha donanımlı bir hastaneye sevk etmek, akşam yemeğini fazla kaçıranlara Talcid vermek yahut Galip gibi arıza tiplerle uğraşmak dışında bir işi yoktu. Genelde doktorlar hastalardan nefret ederler ama bunu belli etmezler. Bizim doktor kimseden nefret etmiyordu. Kimseyi siklemiyordu da diyebiliriz. Kafayı çok daha temel şeylere takmıştı.

Sabah, Galip'in babası geldi. Beni bir köşeye çekti. Sert bakışlarının ardında derin bir keder ve pişmanlık seziliyordu, "Ben nerede yanlış yaptım?" diye sordu. Sitemkâr bir tavırla sormamıştı bunu. Birinin ona gerçekten nerede yanlış yaptığını söylemesini istiyordu. "Bilmiyorum," dedim. "Karamürsel'e gidelim isterseniz." Karamürsel'e gittik. Galip'in koluna dokuz dikiş attılar oranın devlet hastanesinde.

Ertesi gün mendireğin oraya gittik, deniz fenerinin önüne oturduk. Dalgaların yıkayıp durduğu, rüzgârların serinlettiği fener, bizim oralarda gidebileceğimiz en ferah yerdi. Galip'i karşıma aldım, adam gibi konuşacaktım. Galip'in buz mavisi gözlerinde ne içeriyi ne dışarıyı gören ifadesiz bir bakış vardı. Gerçi bu da bir ifade biçimidir. Bulutsuz, açık bir gündü. İnsan açık bir günde ufuk çizgisinin sonsuza kadar uzandığı hissine kapılırmış. Biz o hisse hiç kapılamadık. Çünkü karşımızda Pendik var. Sonsuzlukla aramıza girmişti Pendik.

"Benden korkuyor mu acaba?" diye sordu.

"Senden ben bile korkuyorum Galip," dedim. "Kafan güzel ve kan revansın. Aynı yerleri kesme bari."

"Ne yapayım?"

"Daha makul bir şekilde iletişim kurmaya çalış."

"Çiçek mi alayım?"

"Git efendi bir şekilde konuş önce."

"Tamam öyle yapalım," dedi. "Haklısın kardeşim. Konuşmak lazım."

Bu konuşma fikrine aklı yatmıştı. Kafasında ansızın yeni ve parlak bir fikir doğmuş insanların kararlılığıyla, "Konuşmak lazım, konuşmak lazım," deyip duruyordu. Uzun süre fenerin önünde voltalayıp tekrarladı bu sözleri, benim varlığımı bile unutmuştu sanki. En sonunda orada olduğumu yeni fark etmiş gibi dönüp "Sen git konuş o zaman," dedi.

"Ben mi? Ben ne konuşacağım?"

"Beni anlat."

"Galip ben seni nasıl anlatayım? Kendimi bile anlatamazken seni nasıl anlatayım?"

Bir hafta boyunca Galip'in ağzından, "Beni anlat," dışında bir cümle çıkmadı. En sonunda bir gece dayanamadım, "Tamam Galip," dedim. "Yarın akşam acil servise gidip Nuran Hemşire'ye seni anlatacağım." Çocuk gibi sevindi, kalkıp zeybek oynamaya başladı.

"Galip biz Egeli değiliz."

"Olsun. Seviyorum bu havayı."

Ertesi gün sürekli telefon açtı.

"Annemin öldüğünü anlatma, onun etkisi altında olduğum için kendisini sevdiğimi düşünmesin."

"Tamam Galip."

"Karanlıkta uyuyamadığım için gece lambasını açık bıraktığımı anlatma, beni ottan boktan korkan biri zannetmesin."

"Tamam Galip."

"İlk defa âşık olduğumu anlatma, beni bu konularda tecrübesiz biri zannetmesin."

"Tamam Galip."

"Geçen sene el frenini çekmeyi unutup Kartal'ı boklu dereye yuvarladığımızı anlatma. Malının kıymetini bilmeyen biri olduğumu düşünmesin."

"Tamam Galip."

"Babamın orospu çocuğu olduğunu anlatma. Onu bizzat ben anlatmak istiyorum."

"Tamam Galip".

Galip, kendisi hakkında anlatmamam gereken her şeyi anlattı. "Galip o zaman seni nasıl anlatacağım?" diye sordum son arayışında.

"Sen anlatırsın," dedi. "Kompozisyon yarışmasında il ikincisi olmuştun. Vakıfbank müdürünün kızını birinci yapmışlardı ama birinciliğin senin hakkın olduğunu herkes biliyordu."

"Teşekkür ederim Galip de," dedim. "Orta sondaydım o zaman, konu da trafik haftasıydı."

"Sen anlatırsın kardeşim. Yalnız okul günlerimizi anlatma, o günleri ben bile unutmak istiyorum."

"Tamam Galip."

Hastanenin kafeteryasında oturduk Nuran Hemşire'yle. Kafeterya sahibinin bize bakmayı kesmesini ya da en azından bunu çaktırmadan yapmasını bekliyordum söze başlamak için. Bir yandan da, "Nereden başlamalı?" diye düşünüyordum. Birine ne anlatacağınızı uzun uzun düşündüğünüzde hiçbir şey anlatamaz olursunuz ya, birine ne anlatmayacağınızı uzun uzun düşündüğünüzde de öyle olursunuz. Sessizliğin ne kadar kuvvetli ve yaralayıcı bir şey olduğunu da belki en çok o zaman idrak edersiniz. En doğal haliyle. Kıyameti büyük bir gümbürtü olarak tasavvur ediyorlar ama bence sonsuz bir sessizlik olmalı. Kıyamet, dünyadaki bütün bu şamataya son verecekse eğer bunu ancak sessizliğin ezici gücüyle yapabilir. Her şeyi ezebilecek tek güç sessizliktir.

Ben de Nuran Hemşire'ye öyle bakıyor ve susuyordum işte. "Galip'in doğduğu sene babası bir işhanı almış," diyebilirdim. "Adını da Galip İşhanı koymuş." Ama babamı anlatma demişti. "Galip'se İsmet Paşa İlkokulu'nda okuyan en mağlup çocuktu," diyebilirdim. Okul günlerimizi anlatma demeseydi tabii.

Galip hiç kimseyle konuşmazdı, ben hariç. Böyle tipler

hep gelir beni bulur zaten. Onlar gelip beni bulmasa benim gidip onları bulacağımı bilirler sanki. Üçüncü sınıfa kadar Galip'in okumayı söktüğüne kimse inanmadı çünkü sesli okumaya utanıyordu. Öğretmen sınıfta da bırakamıyordu onu, babası spor salonunun bütün parkelerini yenilemişti. Beş sene okuduk o okulda. Yıllar sonra bir gece Galip yanıma koşarak geldi, heyecandan titriyordu, "İsmet Paşa üç katlıymış," diye bağırdı. "Hadi canım," dedim. Okulun oraya gittik koşar adım. Beş sene okuduğumuzdan okul da beş katlı olarak kalmıştı aklımızda, her sene bir kat çıktığımızı düşünmüştük. İkimiz için de esaslı bir tokat olmuştu bu. Hayatı hep tırmanılacak bir şey olarak görüyoruz. Ama bazen bekliyorsun, bazen aşağı iniyorsun ve çoğu zaman da hiçbir şey olmuyor. Beklemek bile.

Nuran Hemşire'ye, "Galip korkulacak biri değildir," diyebildim en sonunda. İçtiğimiz çaylar bitmişti, kafeterya sahibi bile sessizliğimizden sıkılıp sigara içmeye çıkmıştı, birinin bir şeyler söylemesi gerekiyordu, "Sadece yaptığı şeylerin insanlar üzerindeki etkisini anlayabilme yeteneğinden yoksun," diye devam ettim.

"Kendini niye kesiyor?"

"Kendini kesmiyor aslında, kendini anlatmaya çalışıyor."

"Nasıl?"

"Herkes kendini anlatmak zorundadır Nuran Hemşire. Ama çoğu insan doğru sözcükleri bulamaz. Bulanlarsa o sözcükleri bulduklarını zannederler ama derinlerde bir yerde hep tereddüt içindedirler, asla emin olamazlar. Çünkü her zaman sözcüklerden daha fazla bir şey vardır. Bir şarkıyı, sanki yeryüzünde dinlenecek başka bir şarkı yokmuş gibi, yüz sefer arka arkaya dinlediğin oldu mu hiç?"

"Oldu," dedi.

"Anlatamadığın şeyi o şarkıda bulduğun içindi işte o," dedim. "Biz de Galip'le öyle yaparız hep, bir şarkıya takılır, bü-

tün gece büyülenmiş gibi dinleriz. Ama sonra bir gece şarkılar da biter. Şarkılarla birlikte bizi o vakte kadar büyüleyen diğer şeyler de biter. Söylenmiş ve söylenmemiş her şey biter. Bütün bunlardan geriye ise biten her şeyin çınladığı bir sessizlik kalır. Ama sonra o çınlama da biter. Ve insan orada kendi tükenişini görür. Ölmekten daha beter bir şeydir bu. Çünkü insan orada, daha ölmeden ölüme yenilmiş olur. O zaman ben bir sigara yakıp dedemden yadigâr şapkamı çıkarırım. Galip de seni düşünüp kendini keser. Çünkü o bir Terminatör değil, onun da damarlarında kan akıyor. Herkes gibi. Belki de anlatmak istediği şey sadece budur. Ben de herkes gibiyim demek istiyordur."

Tam olarak böyle söylemiştim Nuran Hemşire'ye. Belki bir iki sözcüğün yeri değişmiş olabilir. Normalde böyle uzun açıklamalar yapamam, düşüncelerimi toparlamakta güçlük çekerim, ama bu mevzu üstüne o kadar çok düşünmüştüm ki, kendiliğinden gelmişti sözcükler, defalarca anlattığım bir hatırayı anlatıyormuş gibi rahattım.

Dört gün sonra buluştular. Aslında ertesi gün buluşacaklardı ama Galip ne giyeceğine karar verene kadar iki gün geçti. Üçüncü gün kararını değiştirip yeni bir gömlek aldı. Dördüncü gün nasıl tarayacağına karar veremediği için saçlarını üç numaraya vurdurdu. Buluştuktan bir saat sonra da telefon açıp "Hemen gel," dedi.

"Ne oldu Galip?"

"Kaçtı."

"Ne yaptın?"

"Hiçbir şey."

Buluştukları çay bahçesine gidip "Gömleğini çıkar," diye bağırdım. Boğuşmaya başladık. Koluna falçatayla N harfi yazmıştı. "Senin aşkını ıstırabını sikeyim," deyip gittim. On dakika sonra geri dönüp boğazına sarıldım, onu sahiden boğmak istiyordum. Galip kendini savunmuyordu, kolları-

nı iki yana açmış, "Haklısın kardeşim," diyordu. Boğazını bıraktım, ona vurmak için sıktığım sol yumruğumu sağ avucuma vurup durmaya başladım. İçimi kemiren ve beni bir yandan tüketirken bir yandan da çıldırtan öfkeyi yenemiyordum bir türlü. Garsonlar koşup aramıza girdi. Mekânın sahibi, "Ayıptır, kaç yıllık arkadaşsınız," diye bağırdı. Tekrar çekip gittim.

Uzun süre telefonlarına bakmadım. Orhangazi'de bir halı saha işi ayarlamıştım o ara, bizim oralara pek uğradığım da yoktu zaten. Rutin bir işti, çok yorucu da sayılmazdı. Çay demle, tost yap, soyunma odalarını temizle, yelekleri çamaşır makinesine at sonra çıkar arka bahçeye as. Topların havasını kontrol et. Kazmanın biri telleri aşacak kadar abanırsa yandaki arsaya gidip topu ara. Boş vakitlerde de mahallenin çocuklarını kaleye geçirip şut çalış.

Gece son minibüsten sonra maç olursa yatacak yerim hazırdı. Halı sahanın sahibi Şerif Abi de kalender biriydi, eski stopermiş Gölcükspor'da. Amatör kümede antrenörlük de yapmış ama dikiş tutturamayınca halı saha açmış. Takımlardan birinde eksik varsa şortunu formasını çeker, o da oynardı, ihtiyaç olursa da hakemlik yapardı. İşin tek sıkıcı yanı, bitiş zilini çalmaktı. Biraz daha oynamak isteyen adamların kederli bakışlarıyla karşılaşıyordum o zaman. Çocukken iskeledeki lunaparkta çarpışan arabalara bindiğim zamanlarda, bitiş zilinin çaldığı o hüzünlü anı hatırlatıyordu bu durum bana. Dedem bir jeton daha alırdı çoğunlukla ama üçüncü jetonu almayacağını bilirdim. İkinci Dünya Savaşı'nın kıtlık günlerini yaşamıştı çocukken, şekeri karneyle aldıklarını hatırlıyordu, dört yaz domates yemediklerini de. Bana kendi tutumluluk ölçülerinin üstünde davranmıştı her zaman ama üç jeton alacak mizaçta biri olmadığını da kabul etmek gerekirdi.

Ortamı sevmeme rağmen halı saha işini bırakmak zorunda kaldım. Asilçelik'in çarşambaları oynadığı 10-11 maçın-

da, işçilerin Ziya Bey diye seslenip hiç faul yapmadığı, hatta yalandan çalım yediği kısım şefi, kalp krizi geçirdi. Ambulans gelene kadar da gözümüzün önünde öldü. Şerif Abi'ye, "Ben bırakıyorum abi," dedim o gece. Çok ısrar etmedi, "Eyvallah," dedi. Hafta ortası olmasına rağmen haftalığımı da tam verdi.

Bizim oraya döndüm ertesi gün, gözü kapalı yürüsem kaybolmayacağım sokaklarda manasızca dolaşmaya başladım yine. Cumhuriyet Caddesi'nde, Liman Kafe'nin önünden geçerken Nuran Hemşire'yi gördüm. Karşısında otuz yaşlarında bir adam vardı, saçlarına hafiften kır düşmüştü. Görülmeyeceğim bir açı ayarlayıp kapı önünden seyrettim onları bir süre. Gülüşlerinden, aynı anda konuşmaya devam etmelerinden, samimi bir sohbete daldıkları anlaşılıyordu. İki tur atıp geri döndüm. Bu sefer bir şey konuşmuyorlardı, Nuran Hemşire adamın yanındaydı, başını usulca omzuna yaslamış, huzur dolu bir ifadeyle onun yüzüne bakıyordu. İçim ezildi o an, boğazım düğümlendi, Nuran Hemşire'ye kendim âşıkmışım gibi acı duydum. Yıllar geçti üstünden, zihnimde fotoğraf karesi gibi berrak, yüzlerce an var bu hikâyeden ama en acısı bu. Nuran Hemşire'nin tanımadığım bir adamın omzuna başını yaslaması ve ona huzurla bakması. Belki de oradan başlamalıydım anlatmaya ama artık çok geç. Her şey için çok geç.

Akşam tekrar gittim kafeye, garsonu liseden arkadaşımdı, "Nuran Hemşire'nin yanındaki adam kimdi?" diye sordum.

"Yeni doktor," dedi.

"Eski doktora ne oldu?"

"Muş'a sürdüler."

"Sebep?"

"Emniyet Müdürü'nün karnı mı ne ağrıyormuş, gece hastaneye gitmiş. Doktor da saçma sapan bir muhabbet açınca sinirlenmiş, tekme tokat girişmiş buna. Sonra da alkollü di-

ye şikâyet etmiş. Bir haftada açığa aldılar, yeni doktor gelince de sürdüler Muş'a."

İki gün sonra tekrar gördüm onları. Yağmur Fırın'dan ekmek hamuru almış eve gidiyordum, annem pişi yapacaktı kuru fasulyenin yanına. Yan sokaktan çıktılar, Nuran Hemşire gizlice koluna girmişti yeni doktorun, beni görünce elini çekti doktorun kolundan. Bir suçlu gibi başını önüne eğdi. Doktora baktım, gözleri birbirine yakın, aptallık akan bir surat. Uzaktan gördüğümde bir şeye benzetmiştim oysa. "Bizim anlayışlı hemşiremize huzur veren adam," diye saygı bile duymuştum hatta. Başımı çevirdim, bastım gittim.

On beş gündür Galip'in telefonlarını açmıyordum. O gece arayınca açtım. Zafer Sitesi'nin merdivenlerinde buluştuk yine. Telefonlarını açmadığım için hiç kızgın değildi, beni görmek onu yeterince mutlu etmişti. İkinci biradan sonra dökülmeye başladı.

"Kardeşim," dedi. "Yeni bir plan yaptım. Öyle bakma. Çok sakin bir plan. Beraber gideceğiz Nuran Hemşire'ye, üçümüz buluşacağız. Ben tek başıma olunca çok heyecan yapıyorum, ne konuşacağımı bilemiyorum, nefes alamıyorum. Ama sen olursan her şey farklı olur. Sen her zaman konuşacak bir şeyler bulursun, beni anlatırsın. Ben de arada girerim muhabbete, derim ki abartma kardeşim, o kadar da iyi biri değilim. Güler eğleniriz beraber. Yanımda sen olursan Nuran Hemşire benden korkmaz. Ben de ondan korkmam. Sen olursan biz hiçbir şeyden korkmayız. Sinemaya bile gideriz."

"Galip bu iş olmaz," dedim.

"Neden olmaz?"

"Olmaz işte. Olmaz diyorsam olmaz."

"Neden olmaz? Planı yaptım. Çok güzel plan. Neden olmaz?"

"Hay sikeyim nedenini Galip ya! Olmaz diyorsam olmaz oğlum, üstüme gelme."

Galip'in yüzündeki çocuksu tavır yavaş yavaş silindi, gözlerini kısıp beni şüpheyle süzmeye başladı, "Sen de mi âşıksın Nuran Hemşire'ye?" diye sordu. "Beni anlat dedim, gittin ona âşık mı oldun?"

Sinirle kalktım, "O nasıl laf lan!" dedim. "Utanmıyor musun böyle şeyler demeye?"

"Tamam kardeşim," dedi. "Özür dilerim. Ama sen de söyle neden olmaz?"

"Orasını kurcalama."

"Ama beni görünce gülmüştü."

"Unut gitsin Galip. Unut gitsin."

Bir süre başını önüne eğip düşündü, "Eyvallah, öyle olsun," deyip kalktı. Küskün bir halde, sarsak adımlarla merdivenlerden indi. Birasını yarım bırakmıştı. Galip'in bir birayı yarım bıraktığına ilk defa şahit oluyordum. Kalbi sahiden kırılmıştı. Arkasından seslendim ama dönüp bakmadı.

Her akşam arayan Galip o günden sonra aramadı. İşin aslını anlatmayı düşündüm ama hastaneye gidip bir delilik yapar, işler daha beter boka sarar diye korktum. Liman Kafe'deki elemanlara da tembihledim meseleyi Galip'e anlatmamalarını. O aralar, şehirde iki sevgilinin rahatça buluşabileceği tek yer Liman Kafe'ydi zaten. İkisini başka bir yerde öyle görmesine imkân yoktu.

Bir hafta sonra, gece saat üç gibi Galip'in teyzesi aradı, "Hemen bize gel," dedi. Galip, teyzesinin oturduğu apartmanın önünde durmuş, "O orospu çocuğu aşağı inmeden buradan gitmem," deyip duruyordu.

"Kim?"

"Babam."

Teyzesi balkona çıkıp "Baban burada değil," diye yeminler etti, çatlak ve tenekemsi sesiyle yalvarıp yakardı ama Galip'i inandıramadı. Galip deli deli soluyordu, "Git sen bak," dedi bana.

Yukarı çıktım. Galip'in babası salonda bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu.

"Yok de," dedi teyzesi. "Gözünü seveyim yok de."

Galip'in babasındaydı gözüm. Beni görünce durmuş, gizleyemediği bir pişmanlıkla bakmaya başlamıştı. Onun bir şey demesini bekliyordum, demedi. Aşağı indim.

"Orada mı?" dedi.

Cevap vermedim.

"Orada mı?"

"Birbirine yalan söyleyemeyecek kadar eski arkadaşlarız Galip," dedim. "İnsan babasını seçemez. İnsan ailesini seçemez. İnsan onlar yüzünden çekeceği acıları da seçemez. Aslında insan hiçbir şeyi seçemez ama seçemedikleri arasında en çok bunlar üzer onu. O yüzden en iyisi unutmak ve çekip gitmektir. Sırf bu yüzden İsviçre'den Vietnam'a kadar bisikletle giden bir Fransız tanımıştım."

"Sahiden mi?"

"Yok. Aslında tanımamıştım, *Atlas* dergisindeki bir röportajını okumuştum sadece. Ama bazı röportajlar vardır Galip, doğru zamanlarda sorulmuş doğru sorular vardır. Ve onların düzenleniş biçimi falan vardır. O insanı gerçekten tanırsın."

Galip ellerini omzuma koydu, alnını alnıma yasladı, bir süre öyle kaldık. Sonra beni birden itip "Babam teyzemi sikiyor!" diye bağırmaya başladı. "Babam teyzemi sikiyor!" Herkes balkonlara çıktı. Galip'in ağzını kapatmaya çalıştım, kapatamadım. Bir ağaçtan elma koparmaya çalışır gibi zıplayıp duruyordu.

"Madem teyzemi sikecektin annemle niye evlendin orospu çocuğu! Teyzemle evlenip annemi sikseydin ya! Ben de hiç olmasaydım bu hikâyede olmaz mıydı?"

Sustalısını çekip apartmana yürüdü, "Öldüreceğim onu," diye bağırmaya başladı. Önüne geçip apartmandan içeri girmesini engelledim, "Galip o bıçağı bırak!" dedim.

"Niye?"

"Bırak o bıçağı!"

"Niye?"

"Çünkü insan babasını öldüremez," dedim. "Benim babam yok lan! Matbaanın önüne gazete balyası taşırken kalpten gitmiş. Ben üç yaşındaymışım o zaman. Ne yüzünü hatırlıyorum ne sesini. Ondan kalan tek hatıra yok. Şu halime bir bak, dedemin şapkasıyla geziyorum hâlâ, kırk sene önce bile demodeydi bu şapka."

Farkında olmadan bir iki damla yaş gelmişti gözümden. Arkamı dönüp elimle yanağımdaki yaşları sildim. Ona tekrar bakmadan önce gülümsemeye çalıştım, "Galip bana bunu da yaptın lan," dedim.

"Özür dilerim kardeşim," dedi.

"Kapat şu bıçağı da gidelim o zaman," dedim. "Dörtyolun köşedeki açık tekele uğrarız, Tuborg'la leblebi alırız. Sonra da Kartal'ı çekeriz mendireğin karşısına, gün ağarana kadar aynı şarkıyı dinleriz. Bu geceyi de atlatırız bir şekilde. Bu geceyi atlatalım yeter Galip. Günler bizi yıkamaz. Yıksa bugüne kadar yıkardı çoktan."

Galip sustalıyı kapattı ama eli kolu titriyordu. Kartal'ın anahtarını ben aldım. Tekelden nevaleyi alıp geri döndüğümde Galip ön koltukta yoktu. Bir iki sokak yürüyüp "Galip Galip," diye bağırdım karanlığa doğru ama cevap gelmedi. İki adamın telaşla yürüdüğünü gördüm üst sokakta, "Ne oluyor," diye seslendim.

"Psikopatın biri kendini kesiyor Petrol'ün önünde."

Petrol Ofisi'ne koştum. Galip'in üstünde o kadar çok kan vardı ki yarasının nerede olduğunu anlamak mümkün değildi. Beni görünce, "Bir haftadır seni arayıp sormadığım için özür dilerim kardeşim," dedi. "Sen benim tek kardeşimsin. Sen haklısın! Her zaman olduğu gibi sen haklısın! Ben babamı kesemem, kendimi keserim ancak. En doğrusu bu."

"O kadar konuştum bunu mu anladın?"

Kendini daha fazla kesmesini engellemeye çalışırken benim de ellerim kesildi, üstüm başım kan içinde kaldı. Yine hastanelik olduk. Nuran Hemşire bizi görünce doktor odasına koşup kapıyı kilitledi. Galip de yangın köşesinden baltayı alıp kapıya vurmaya başladı.

"Doktor nerede?" diye bağırdım. Doktoru Muş'a sürdüklerini bile unutmuştum o şaşkınlıkta. Sanki doktor gelip saçma sapan bir muhabbet açsa bütün bu rezillik ve dehşet sona erecekti. Çünkü doktor bu dünyadan değildi ve bu sorunu ancak bu dünyadan olmayan biri çözebilirdi. Onun yerine yeni doktor geldi ve Galip'le bana dehşetle baktı. Güvenliğe, "Çabuk, bir şey yap!" dedi. Güvenlik, "Silahım yok, karışamam doktor bey," deyince, yeni doktor koşarak çıktı hastaneden. Karşı sokakta oturan bir astsubayı alarak geldi beş dakika sonra.

Galip'in elindeki baltayı almıştım o sırada. "Hadi gidelim," diyordum. Galipse, "Biraz konuşalım, üçümüz beş dakika konuşalım, öyle gideriz," diye tutturmuştu. Astsubay bizi görür görmez silahını çekti, böyle bir hadise çıksın da kahraman olayım diye bekleyen lanet bir tipti.

Galip de sustalısını çekip, "Vur," diye bağırmaya başladı. "Hadi vur."

Astsubay silahın emniyetini açtı, "Bıçağı bırak yoksa vururum," dedi. Galip yine kendini kesmeye başladı, bir yandan da, "Vur, hadi vur," diye bağırıyordu. Astsubay tekrar, "O bıçağı bırak," dedi. Şakası yoktu.

Araya girdim, "Galip o bıçağı bana sapla istersen ama kendini kesme artık," dedim. "Kendini keseceksen de ağlarken yapma bari bunu. Yapma lan bunu! Bu alçakların önünde ağlama. Kanın gülerken aksın."

Galip yaralı ve şaşkın baktı, çabalamaktan vazgeçtiğini o an anladım. Bir daha kendini kesmeyeceğini de. Elindeki bıçak yere düştü. "Çaresizlik de insanı sakinleştirebiliyor

demek." Bram Stoker'ın *Dracula*'sında okumuştum bu son cümleyi, 19. yüzyılda yazılmış en felsefi kitap.

Galip'in elindeki bıçak yere düşünce, astsubay, hastanenin güvenliği, kafeterya sahibi, sağlık memuru ve yeni doktor Galip'e tekme tokat daldılar. Araya girmeye çalıştığım için ben de nasibimi aldım gazaplarından. Sonra karakol polisleri gelip Galip'le bileklerimizi birbirine kelepçelediler. Ekip arabasında giderken Galip bana döndü, gözlerini gözlerime dikti. Bir şey demeye çalışıyor ama bir türlü söyleyemiyordu.

"Ne var Galip?" diye sordum.

"Boş ver," dedi.

Ertesi gün ikindi vakti bıraktılar bizi. Uzun süre görüşmedik. Galip ortalıktan kayboldu. İşin mahkeme faslını Galip'in babası halletti. Hâkim para cezasına çevirmişti hadiseyi, onu da beş yıl ertelemişti. "Galip'in babası, hâkime Ceylankent'ten yazlık almış," dediler. "Adliye'nin bütün bilgisayarlarını yenilemiş," dediler. Daha bir sürü şey dediler ama ne kadarı doğru ne kadarı dedikodu bilmiyorum. Birkaç sene sonra Galip'in babasının öldüğünü, Galip'in de işhanındaki dükkânları satıp sağda solda yediğini duydum.

Ben de kayboldum ortalıktan. O şehir senin bu şehir benim gezdim senelerce. Israrla çalan ama hiç kimsenin bakmadığı bir telefon gibiydim. Komilik, garsonluk falan yaptım otellerde. Böyle işleri doğduğu şehirde yapmak istemiyor insan. Ama bir gün oraya geri dönmesi gerektiğini de biliyor. Sürekli erteledim bu dönüşü. Doğduğum şehre ya bir kral olarak dönmek istiyordum ya da hiçbir şey olarak. Ve o yıllar boyunca, hayata ancak yazarak katlanabileceğimi düşünüyordum. On iki saatlik mesaiden sonra otelin personel kafeteryasına gidip bir şeyler karalamaya çalışıyordum. Beraber çalıştığım garsonlar, "Ne yazıyorsun?" diye soruyorlardı. "Hikâye yazıyorum," dediğimde yüzüme boş boş ba-

kıyorlardı. Bir gece şef garson gelip karşıma oturdu, "Solak mısın?" diye sordu.

"Evet," dedim.

"Dilekçe mi yazıyorsun?"

"Hayır."

"Mektup mu yazıyorsun?"

"Hayır."

"Ne yazıyorsun?"

"Hikâye."

"Bakabilir miyim?"

"Hayır."

"Neden?"

"Daha okunacak durumda değil."

"Bak," dedi. "On beş senedir bu sektördeyim. Dedeman, Hilton, Sheraton, hepsinde çalıştım. Bugüne kadar sana kötü davrandım mı? Tamam, birkaç sefer sesimi yükseltmiş olabilirim. Ama bilerek kötü davrandım mı? Haftalık iznini keyfî kestim mi? Tamam kestim üç hafta, ama herkesin iznini kestim, sezonun ortasındayız, otel ful dolu. Elimdeki personel sayısı belli. Bunları da bir düşün. Yazmadan evvel bunları da bir düşün."

Şef garson küskün bir edayla masadan kalktı, şaşkındım. Ne olup bittiğini ertesi gün öğrendim. Barda çalışan bir arkadaşım vardı, personel lojmanında aynı odada kalıyorduk. Kafa biriydi. Sekiz senedir barmendi ve yedi senedir her gün düzenli olarak dört bardak kırıp çöpe atıyordu. Otelin onu sömürdüğünü, daha fazla maaş alması gerektiğini düşünüyordu, artı değer problemini böyle çözmüştü. O anlattı, dedikodu almış yürümüş: "Ben otel müdürünün yeğeniymişim, restorana bilerek sokmuş beni, içeride olup bitenleri ona rapor ediyormuşum. Her akşam harıl harıl bir şeyler yazmamın nedeni buymuş. Daha evvel kulağına gelmiş ama üzülürüm diye söylememiş." Hikâye yazdığıma inanan tek

kişi oydu. Onun dışındaki herkes, müdürün muhbir yeğeni olduğumu düşünüyordu. Kalemi elime aldığımda ben bile muhbir gibi hissetmeye başlamıştım kendimi. O otelden ayrılıp başka bir otele geçtim ama yazmayı bırakmadım. Yazarak ayakta kalacaktım, yüklerimi atıp hafifleyecektim, dertlerimden kurtulacaktım. "Beni edebiyat kurtaracak," diye fısıldayıp duruyordum çatal bıçak silerken, boşları toplarken yahut dolu tepsileri taşırken. Şimdi geriye dönüp bakıyorum da manzaraya: Evet, beni ayakta tuttu yazmak. Ama o kadar. Ne bir yükümü atabildim ne bir derdimden kurtulabildim. Kendimi daha fazla üzmekten başka bir işime yaramadı yazmak.

Seneler geçtikçe garsonluktan gına geldi. Doğru düzgün para da kazanamıyordum zaten, otelcilik faslını bıraktım. Doğduğum şehre hiçbir şey olarak döndüm ve hiçbir şeyin değişmediğini gördüm. Daha otobüsten inmeden anlamıştım bunu, otogardaki piyangocuyu, senelerdir aynı yerde duran tezgâhının başında, vidalanmış gibi otururken görünce. Valizimi önüne koyup bir çeyrek bilet çektim, para üstünü alırken yüzüne dikkatle baktım, küçük bir değişiklik, bir yaşlanma belirtisi aradım, o bile yoktu.

Döndükten bir hafta sonra Yağmur Fırın yandı. "Fırıncının karısı başkasına kaçmış," dediler. Fırıncı da acısından, öfkesinden, hayal kırıklığından, kulaktan kulağa yayılan dedikodulardan yahut bütün bunların karışımından delirip fırını son kez yakmış, temelinden.

İtfaiye gelmiş, çoktan söndürmüştü yangını, içeride kimsenin olmadığı da anlaşıldığından soğutma çalışması yapıyorlardı. Olaya yönelik ilginin azalması gerekirdi ama yangın başladığında toplanan büyük kalabalık hâlâ oradaydı. Ben de oradaydım. Bizi büyüleyen, birbirimize bağlayan ve oradan ayrılmamızı engelleyen bir şey vardı o yangında. İtfaiyecilerin işinin başkalarının hatıraları olduğunu düşün-

müşümdür her zaman. Çünkü bir yangın her şeyden evvel bir hatıradır.

İtfaiyecileri seyretmeye devam ederken kalabalığın içinden omzuma bir el dokundu. Döndüm baktım, Galip. Kucağında üç yaşlarında bir kız çocuğu vardı. Onun kızıymış. Beni görünce utandı, başını Galip'in omzuna gömdü. Oradan geçerken yangını görmüşler. Bir süre konuştuk, işhanındaki bütün dükkânları sattıktan sonra kalan son dükkâna spor mağazası açmış.

Az ötede duran karısı şüpheyle süzüyordu beni. Zaten soğuk bir selam verdikten sonra kızlarını alıp uzaklaşmıştı yanımızdan. Galip kartını verdi, "Bir gün uğra, çay kahve bir şeyler içelim," dedi. Karta baktım. "Galip İşhanı Nuran Spor Kat: 2. No: 8."

Galip'in karısı uzaktan, "Galip," diye seslendi. Sesinde gizlemeye çalıştığı bir öfke vardı ama yine de belli oluyordu. Galip ona baktı, sonra bana döndü. Elini omzuma vurup hafif buruk bir gülümsemeyle yürüdü. Arkalarından bakıp uzaklaşmalarını seyrettim. Galip bir süre sonra birden durdu, bana döndü, koşar adım yanıma geldi. İsmet Paşa İlkokulu'nun üç katlı olduğunu keşfettiği günkü kadar heyecanlıydı. Bir şeyler söylemek zorunda olduğu belliydi ama yine bir türlü konuşamıyordu.

"Ne oldu Galip?" dedim. "Söyle, ne oldu?"

Galip gözlerini benden kaçırdı, hafif titreyen bir sesle, "Hep senin yüzünden kardeşim," dedi.

"Ne benim yüzümden?"

"Beni anlatamadın."

"Annemin öldüğünü anlatma, onun etkisi altında olduğum için kendisini sevdiğimi düşünmesin."

"Tamam Galip."

"Karanlıkta uyuyamadığım için gece lambasını açık bıraktığımı anlatma, beni ottan boktan korkan biri zannetmesin."

"Tamam Galip."

"İlk defa âşık olduğumu anlatma, beni bu konularda tecrübesiz biri zannetmesin."

"Tamam Galip."

"Geçen sene el frenini çekmeyi unutup Kartal'ı boklu dereye yuvarladığımızı anlatma. Malının kıymetini bilmeyen biri olduğumu düşünmesin."

"Tamam Galip."

"Babamın orospu çocuğu olduğunu anlatma. Onu bizzat ben anlatmak istiyorum."

"Tamam Galip."

Gecenin ilk müşterisi olan, sabahçı kahvelerinde, çorbacılarda ayılan genç adamlar. Bazen en
yaşamanın ve bazen yel değirmenini ar
tıra. Henüz ölmemişler ve ölümle tanışmamışlar
yeler... Namluya sürülmüş küfür... Büyümemiş
yapan arabalar, yutkuna yutkuna dinlenen şarkı
meseleler. Kutlanan yenilgiler, "hayat kerpiçte
sevgili kardeşim, yanlış bir parantezde yaşıyor
şalım, iki çift laf edelim, yüz yüze bakıyoruz..."

Emrah Serbes, hayatı kendine katık eden, sok
bir sesle yeraltının dumanını anlatıyor bize. B
öfkesiyle kuyuya düşmüş çocuklara sesleniyor.

Emrah Serbes'ten parça parça anlar, parça parç
parça hikâyeler...

0360724
ASD

iletişim

ISBN-13: 978-975-05-1118-9